

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

R. P. Thomæ Tambvrini Societatis Jesv. Additiones Ad Opera Moralia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

R. P.

THOMÆ TAMBVRINI
SOCIETATIS JESV.

ADDITIONES

A D

OPERA MORALIA:

CONFESSIONEM , COMMVNIONEM,

Missæ Sacrificium, & decem Decalogi Libros.

*Quæ in ultimis editionibus sunt sparsim seorsimque ab Authore euulgatæ,
& hic in unum collectæ.*

Juxta Exemplar impressum

PANORMI , Apud Andream Colicchia M. DC. LXIIII.

^{Imp.}
Abbas Gelofus V. G.

^{Imp.}
Dominici F. P.

TYPOGRAPHUS

LECTORI

S.

ON multis ab hinc annis prodiere Moralia Opera à R. P. THOMÆ TAMBURINO S. I. composita: quæ, quia admodum Doctis placere, statim in variis locis ad litterariæ Reip. non vulgare emolumentum recusa sunt. Quoniam vero idem Author Additiones nonnullas valde utiles immo pernecessarias sparsim in prædictis Operibus subinde disseminavit, typisque mandavit, ego operæ pretium bono publico futurum existimavi, si illas in unum collectas Lectoribus traderem, locis, in quibus inferendæ sunt diligenter notatis, ut scilicet illi, qui antiquiores editiones habent, & Typographi, qui forte prædicta Opera reimprimere velint, non fraudarentur ampliatiōe, quâ propediem, ut audio, novissima gaudebit editio. Collegi ergo eas naviter, ipsique Authori recognoscendas obtuli, qui non approbavit modo, verum etiam mihi, præ sua humanitate, de suscepto labore gratias egit. Boni hæc consule, Lector, & Vale.

Q3

ADDL

ADDITIONES AD OPUSCULUM PRIMUM METHODI CONFSSIONIS.

AD LIBRUM PRIMUM.

Ipsa initio in Intentione, & Divisione operis n. 2. post illa verba. *partes complectetur.*

Adde.

Addito libro quinto de sigillo Confessionis (quem sub titulo Appendicis ad Librum quartum olim evulgavimus.)

Cap. 2. §. 4. n. 5. post illa verba; *presenti Confessione constituere,* Adde.

Et quidem post hæc scripta, immo, & in prioribus editionibus impressa, inveni a Leand. de Horradum, & Candidum, absolute docet, sufficere ad validam efficiendam Confessionem, eum etiam dolorem, qui per quodcumque temporis longi spatium præcedit Confessionem: modo ubi semel est habitus, nec expresse, nec implicite retractus fuerit.

a Leand. de
Sac. t. 1. sr.
s. d. 7. q. 6.

Ibidem §. 5. n. 7. post illud *facere censetur.*

Adde.

Lege b Januarius, qui docet, eum qui peccata alias rite Confessa, & absoluta confitetur, non teneri iterum elicere actum doloris, si prior dolor habitualiter, vel virtualiter perseveret; nec teneri elicere actum doloris eum, qui confitetur peccatum oblitum in prima Confessione, si de illo cum aliis sub motivo generali dolorem habuit, (semper intellige, si ejusmodi dolor modo dicto perseveret) quæ doctrina confirmat, quæ mox dicentur n. 9. & quæ modo dicta sunt §. 4.

b Januar. p.
l. ref. 30.

ADDITIONES AD LIBRUM SECUNDUM Methodi Confessionis.

C. 1. §. 3. n. 11. sine post illa verba *ut patet major.* Adde.

In præcedentibus notant aliqui recte, in mortis articulo debere de prædictis haberi actum contritionis, vel saltem præcessisse confessionem sacramentalem. Ratio est: quia si co-

ram Deo tunc Fidelis sit in mortali, dicat Caritas erga se ipsum, ut ponatur in gratia, vel indirecte per Confessionem, vel directe per actum Contritionis.

Ibidem n. 12. sine, post illud, *de Confessione vero facta non constat.* Adde.

Si certus sis, te peccasse, sed dubius, an illud peccatum fueris confessus, dicitur mox §. sequenti sine.

Ibidem n. 14. sine, post illud, *pro delicto dubio,* Adde.

Hanc sententiam novissime amplectitur a Januarius, merito addens, solum in articulo mortis obligari ex caritate sibi debita, in casu, quo post illud dubium, vel non elicit contritionem, vel non sumpsit aliud Sacramentum. Intelligo (Sacramentum Confessionis) in quo certiores sumus absolvi indirecte peccata oblita, & bona fide non confessa.

Ibidem n. 17. sine, post illa verba *ita nec auferam ego* Adde.

Sed jam post hæc à me in prædictum modum scripta, immò in prioribus impressionibus edita, invenio à doctis, & prudentibus Theologis hanc posteriorem sententiam fuisse probabilitatis munere donatam, Nam eam novissime amplectitur b P. Hieronymus Ferrantinus & infuper inter cæteras probationes adducit Judicium, quod Doctissimi Patres tres Collegii Romani Soc. Jesu pro hac sententia, re mature perpendita, protulerunt. Cum enim (inquit) ex Provincia Austria Propositiones aliquæ missæ essent Romam, ad nostrum admodum R. P. Generalem, ipsius jussu examinandas à Patribus Revisoribus, quorum munus est, libros diligenter expendere, antequam imprimantur, tale Judicium, quod mox subjeciam, tulerunt unanimes circa nonam petitionem factam.

Nona

Nona petitio hæc erat. *Peccata dubia sine* possivè, sine negativè tantum dubia sint, confitèri non tenemur.

Respondent ita, De peccatis dubijs possivè non est dubium permitti posse, cum sit opinio Communis Doctorum. De peccatis dubijs negativè, circa quod est major difficultas, judicavimus olim non debere permitti secundum nostras regulas, cum vix reperitur unus Scriptor, qui illam aperta tueretur.

Nunc vero cum jam aperte, & ex professo in suis scriptis tueamur præter Egidium Covinch. de Sac. pæn. d. 7. dub. 8. Petrus Marchant. in trib. Sac. tr. 4. tit. 6. Caramuel in Theol. Mor. lib. 3. d. 4. nu. 1478. Josephus de Januario Resol. mor. To. 1. resol. 20. per totam. P. 10. Martinon. s. 5. d. 50. sec. 8. n. 91. & alij multi Scriptores illam judicent probabilem, censemus posse jam in scholis Societatis permitti, Hactenus Ferrantinus.

Vide a Dianam qui exseribit verba aliquorum ex his Scriptoribus, & alibi, b ubi citat Bossiù, Me tamen juvat à mea sententia non recedere pro qua initio huius n. 17. dixi.

Ibidem n. 18. sine, post illud, Hæc Merolla sic adde.

Illud huc facit, an Confessarius teneatur de omnibus peccatis, quæ audit in Confessione judicare, an sint mortalia, an venialia? Respondet huic quaestioni sic Silvester. e Non tenetur Sacerdos de singulis auditis determinare, utrum sint venialia, an mortalia, quando non sunt clara, secundum Archid. ut de his de quibus sunt opiniones, vel pœnitens nescit exprimere mentem suam circa assensum, vel moram peccati; tenetur autem determinare, de claris. Hæc Silvester, qui ibidem etiam illud notat; ne Sacerdos (ubi pœnitens est dubius de aliquo) ne, inquam, afferat illud esse mortale, si non est certus. Sed circa hoc, oportet omnino videre, quod dicam lib. 3. c. 4.

Eodem cap. 3. §. 4. nu. 21. sine, post illud, Confessori patens. Adde.

Illud (plus, minulve) importare dimidium supra quantitatem expressam v. g. centum plus, minus, importare centum & quinquaginta putat, d Vericelli sed non est audiendus.

Ibidem n. 25. sine post illud, v. in casu nostro Adde.

Hanc sententiam explicatam à nu. 24. probat o Thomas Hurtadus, & nimis excedit in eius censura. Verum, si optas hanc nostram sententiam pluribus confirmatam lege P. Hic-

ronimum a Ferrantinum nostræ Soc. qui in opere nuper impresso affert, inter cetera Responsionem Patrum. Romani Collegij datam Provinciæ Austriæ, in prædictæ sententiæ confirmationem: ea autem pro curiosis, hæc est.

Quoad secundam partem, quod scilicet peccata qua aliquando sub dubio confessi sumus, postmodum vero certa nobis sunt, confitèri non tenemur, Censemus, posse permitti, cum non careat solidis fundamentis, & illam in suis libris defendant Leander de Sacram. l. 1. tr. 5. d. 5. q. 27. Marcus Vidali in arca de pœnit. q. 5. à n. 31. Martinus de Joseph. t. 1. l. 1. c. 8. de pensu. 9. Caramuel. libro. 2. d. 4. & Martinus Bresserius de Confess. lib. 4. cap. 18. cum alijs judicent illam probabilem.

Hactenus Patres ex Ferrantino, cui gratias ex animo ago, quod hoc loco citans meum primum Opusculum Methodi Confessionis, Aureum illud appellaverit. Tam Alchemica (fas ita loqui) fuit eius urbanitas, ut meum plumbum potuerit in aurum artificiosa humanitate convertere. Dignus interim ipse, ut potiore jure non jam a ferro, sed pretiosum sibi ducat nomen ab Auro.

Ibid. n. 28. sine post illud. Nisi in peccata certa. Adde

Sic etiam dubia Hæresis non subiacet reservationi ex Merolla, & Thoma Del bene apud eundem Vericelli Tr. 8. quaest. mor. 34. Sic dubium yotum Castitatis perpetuæ non subiacet reservationi ex Sanc. & Pônio apud eundem Verr. sic Dubia Censura non obligat ad vitandum Fideles, ex Diana apud eundem: sic filius expositus, quia est dubium, an sit illegitimus; legitimus tamen reputatur ex eodem Verr. innumeros, citante, & necessariam limitationem ponente n. 6.

Ibid. n. 29. sine post illud. scrupulis essent obnoxia, adde.

His ita disputatis, Inquiret quis. An certus se commississe mortale, dubius vero, num illud fuerit confessus, an, inquam, obligetur ad illud iterum Confitendum. Respondeo tribus dictis Dico primo, scrupulosum non obligari. Dico Secundo non scrupulosum nec item obligari, si diuturnum tempus intercessit inter eius Confessionem, quam bona fide, morali præcedente examine, solebat exhibere, & inter dubitationem, quæ nunc illi suboritur. Dico 3. Hunc non scrupulosum obligari ad illud Confitendum, si parvum tempus intercessit.

Ratio

a Hier. For. de scandalo & corr. d. 1. q. 78. na. 15.

a Dian. p. 12. tr. 12. r. 2. b Dian. ib. tr. 16. ref. 79.

c Silvester v. Sacerd. pæn.

d Verr. tr. 8. moral. 8.

e Th. Hurt. n. 2. mor. 1. dub. 8.

Ratio primi dicti est eadem quam Dixi Cap. præcedente n. 16.

alo. Præ. de
integr. cōf.
q. 5. sub 3.
n. 11 s. a-
pud Fer-
raninum
supra cita-
tum n. 66.

Ratio Secundi est, quia Moraliter [sunt verba Jo: Præpositi] a impossibile est post diurnum tempus positive recordari omnium, quæ quis confessus est, ac proinde omnis intolerabile esset, si nunc obligaretur confiteri ea, de quibus dubitat, num, sit aliquando confessus.

Ratio tertij dicti est, quia ex una parte præceptum certo obligans ad confitenda peccata, certum est, & est in possessione obligandi, & ex alia, non adest excusatio ducta ex scrupulis, vel ex temporis elapsi diurnitate, vel ex alio capite, quod hic certe non apparet, ergo &c. At aliquis posset contrarium concludere ex eo, quod in dubio melior sit conditio libertatis, quæ non est restringenda ab obligatione dubia confitendi, quæ superveniat. Respondeo. Certe fatemur, primo fuisse libertatem expeditam, sed deinde à certo peccato commisso jam fuit eiusmodi libertas certo ligata ad obligationem confitendi, superveniens ergo dubitatio, an peccatum fuerit confessum non invenit libertatem expeditam, quam debeat relinquere in suo statu, sed invenit jam ligatam ab obligatione confitendi, ergo ligatam relinquere debet. Vim huius rationis clarius intelliges, si ea legeris, quæ nos dicemus cum de Conscientia dubia lib. 1. in dec. c. 3. præsertim toto §. 6. & 7.

Eodem cap. 1. §. 8. n. 57. versus finem, post illud. Doctorum sententiam. Adde.

A nobis [ne erretur] explicata l. 1. in Decal. c. 1. §. 5.

Eodem c. 1. §. 9. n. 59. fine, post illud. Fideles nequaquam possimus, Adde.

b Leander
apud Dia-
nam p. 9. ar-
9. ref. 55.

Lege Leandrum, b qui item docet, de eo, qui unico actu voluntatis vult ad decem v. g. mulieres eiusdem conditionis accedere, aut ad eandem vult accedere pluries, satis est enim si dicat, Vult accedere pluries ad solutam seu solutas, seu ad Conjugatas, sine necessitate exprimendi numerum objectorum talis unice voluntatis. Quandam necessariam explicationem habes n. 61.

Ibidem n. 61. fine post illa verba, quod de facto commisit. Adde.

Propter eandem rationem modo n. 59. allatam dicit Leander, illum, de quo ibi est sermo, debere dicere. Vult pluries accedere: nam si

diceret Vult accedere, non explicaret suum peccatum &c.

Ibidem n. 65. fine, post illud, quam à quo abstulisti, Adde.

Contra sententiam à nu. 59. allatam objicit in hunc fere modum Diana. a Ex hoc principio a Diana
videtur inferri, Religioso habenti rem cū Re- 9. n. 9.
ligiosa, sufficere, sic in Confessione se accusare. 55.
Commisi fornicationem sacrilegam, sine necessitate explicandi, votum esse, tum ex parte viri, tum ex parte femina: & tamen, sicuti omnes docemus, à viro uxorato peccante cum femina alteri nupta debere explicari matrimonium utriusque, nec satis esse dicere, Adulterium commisi, ita in casu Religiosi peccantis cum Religiosa, pari modo, omnes docemus, debere utriusque votum explicari. Quod autem ex Doctrina data sequeretur, non adesse necessitatem utriusque votum, & utriusque matrimonium explicandi, patet, quia eiusmodi peccata sunt unus numero actus, eo modo, quo est unus actus, velle per unam voluntatem occidere plures, vel uno ictu reipsa multos occidere &c.

Respondeo, negando, esse eodem modo. Affirmo enim, imò doceo, in dictis adulterio, & Sacrilegio debere utriusque Matrimonium, & Votum declarari, sed nego in casibus, de quibus hactenus habitus est sermo. Intercum enim certa disparitas. Nam eiusmodi Adulter duo facit [præter peccatum contra Castitatem] & injurius est sue uxori, & cooperatur cum stuprata illa ad hoc, ut ipsa sit injuria suo Conjugi. Nec dissimili modo se habet ille Religiosus, nā & violat suum votum, & item cooperatur cum religiosa suum votum pariter frangente, & licet sit per unicum actum illas malitias completentem, unde ex hoc capite non videatur necessaria maior explicatio, tamen non ita est; quia, ex se violare, & cooperari ad Violationem faciendam ab aliis, si non sunt in alitudo diversæ specie moralis, certe diversissimæ sunt, quoad conceptionem hominum, hoc est, ut Cognita una, non statim cognoscatur, seu intelligatur alia. Nam inde fit, ut nisi Pœnitens se magis explicet, dicatq; utriusque Matrimonium, & votum, non fateatur suum peccatum, sed aliud, ut in simili diximus num. 61. Confessarius enim, dum solum audit, Adulterium commisi, Votum fregi, ex vi horum verborum adulterium tuum, & fractionem voti tui intelligit; non vero cooperationem ad adul-

adulterium, vel fractionem alterius. Non sic in casu nostræ doctrinæ; dicendo enim v. g. Volui unico actu occidere, vel occidi multos ejusdem generis v. g. Sæculares, ex vi horum verborum explico factis superque meum peccatum ejusque specificam malitiam, quam ego commisi.

Ibidem §. 10. n. 67. fine post illud, inimicum occidere, Adde. Præparavi media ad illum occidendum.

Eodem c. 1. §. 15. n. 93. fine, post illa verba atq; adeo non gravis, Adde.

Tria exempla hic nonnemo aponit quæ si probarentur à doctis, Fidelibus valde faverent. Primo si Rusticus sciat esse peccatum, jurare falsum in materia jocosa, sed nunquam dubitavit, mortale ne an veniale. 2. si quis ita generice dicat Potius volo peccare, quam mori. 3. si quis ita cupiat, volo furari illum librum, nec cogitat, quanti ille liber valeat. Hi enim tres (*inquit*) peccant venialiter, quia non apprehendunt obiectum esse grave.

Eodem c. 1. §. 16. fine, post illud, dicemus infra cap. 3. §. 2. n. 20. Adde.

De Multiplicatione Censurarum ratione plurium præceptorum.

Petes: Quid de multiplicatione Censurarum ex diversitate præcipientium sub censura? Prohibent v. g. Summus Pontifex, & Episcopus eundem actum v. g. Incestum sub excommunicatione lætæ sententiæ, duplicem ne excommunicationem utramque constituendam incurrit, qui committit incestum?

Respondeo sub necessaria distinctione b. Una incurritur excommunicatio (idem die in aliis censuris poenisque) si superiores sunt inæqualis potestatis, Summus Pontifex v. g. & Episcopus, qui non intendant condere novum jus, sed alterius confirmare. Una item, si idem Superior, v. g. Summus Pontifex eandem excommunicationem bis, ter, pluries repeteret. Una item si sint Superiores ejusdem seu æqualis in eadem communitate potestatis, v. g. Episcopus præcessor, & Episcopus successor, etiam si novum jus constituere profiterentur. Ratio horum, est, quia in his casibus una, eademque censura firmatur, seu repetitur.

At verò, si Superiores sint inæqualis potestatis v. g. Summus Pontifex, & Episcopus, censuramque alicui actui adnectant, & novum jus

condere, ex verbis legis, colligatur, plures censuræ incurruntur, utique omnes Confessoribus propalanda, etiam si illi Superiores moverentur uno eodemque motivo. Ratio est, quia tunc subditus delinquens contumax est contra plures potestates, illis non obediendo, cui inobedientiæ suæ quælibet excommunicatio est adnexa.

De multiplicatione Reservationum ejusdem peccati.

Quid si plures Superiores reservent idem peccatum? Id enim hac occasione scire operæ pretium erit, ut possit inimicum cognosci, cuius nam Superioris licentia requiratur ad illud absolvendum. Respondeo non absimili distinctione. Si enim Superiores inæqualis potestatis novum jus non condant, vel, si idem Superior pluries repetat reservationem illam, vel, si ex Superiorum æqualis potestatis quilibet, hoc est Successor, & Prædecessor reservat idem peccatum, etiam condendo novum Jus, una est reservatio, qua restringitur jurisdictio Confessarii, nec est caput, unde reservatio duplex appareat: unde sequitur, quod quolibet ex his Superioribus reservationem auferente, jam casus non remaneat reservatus.

At si Superiores sint inæqualis potestatis volentes condere suam quisque, atque adeo novam reservationem (id quod pari modo ex verbis legis colligi debet, ut quando unus independenter ab alio reservat id peccatum) plures erunt reservationes. Ratio est, quia tunc jurisdictio Confessarii restringitur, & veluti ligatur à duabus potestatibus legitimis, ut supponimus, quæ scilicet restringere legitime possunt: nam propterea uterque ex his Superioribus suam restrictionem auferre debet, secus altero non auferente, altera reservatio, seu ligamen insolutum remaneat, necesse est.

Illud item hic consequenter de prædictis diversis reservationibus universaliter scire oportet. Nam si inferior, Episcopus v. g. concederet, te posse absolvere à suis reservatis, tolleretur restrictio facta ab Episcopo, sed adhuc remaneret illa facta ab Summo Pontifice, ut ex se constat, Sed quid, si contra, summus nimirum Pontifex idem concederet? Resp. tunc esse diligenter distinguendum. Si enim Summus Pontifex sic v. g. tibi sacerdoti concedat facultatem absolvendi omnes casus, quos

R

ego

ego absolvere possum, tollitur quæcumque reservatio Episcopi, quia Summus Pontifex omnes casus potest absolvere.

Si vero, secundo, sic concedat, Da tibi facultatem absolvendi casus reservados Pontifici Summo, hoc est casus, quos hic sibi reservavit. Puto, esse subdistingendum. Nam, si est idem casus V. G. Incestum eundem reservavit sibi Summus Pontifex, & eundem Incestum reservavit Episcopus novum sus condendo, tollitur omnis reservatio, & à te potest absolvi. Ratio est, quia, si Summus Pontifex tibi concedit talem incestum te posse absolvere, nequit Episcopus, qui est inferior, restringere eam iurisdictionem, quam tibi Summus Pontifex ample concedit. At si sint diversi casus, V. G. Summus Pontifex reservat sibi incestum, at Episcopus reservat Adulterium, tunc censeo te non posse absolvere ab Adulterio, sine Episcopi facultate. Ratio est in promptu. In hoc enim secundo modo concessionis Summus Pontifex tibi non concedit nisi casus, quos ipse Summus Pontifex sibi reservavit; at hoc adulterium non est Pontifici reservatum ergo illud nequaquam tibi concedit.

Quod si Papa concedat sequenti Tertio modo. Concedo tibi, ut possis, absolvere omnes casus Pontificios, dubium erit, an concessio sit primo, an secundo modo ex dictis. Quid ergo erit statuendum?

Respondeo salva meliore sententia, statuendum, esse concessionem esse amplam, & instar primi modo; atque adeo tolli omnem reservationem. Ratio est quia, hoc est Privilegium quod in nullius præjudicium vergit estque animabus favorabile, & est de concessione potestatis, quare ample erit interpretandum.

Ex hac Doctrina sequitur, quod, quando per Bullam concessit Pontifex Mendicantibus, ut absolverent ab omnibus casibus Pontificiis, concessit etiam ut possent ab ijs, quos sibi forte Episcopi reservant. Nam eiusmodi ampla concessio facit sensum primo modo dictum; nisi tamen fuerint à Clemente, VIII. & ab Urbano item VIII. restricti, de qua re non est hic disputandi locus.

Cap. 7. §. 1. n. 4. versus finem post illud, Hæc Mariadus, sane probabiliter Adde.

a Verri- cel. tr. 4. q. mo. 6. n. 2.

Cum quo sentiunt alij, & notat non nemo idem esse in tactibus ex se honestis V. G. osculo more patrio, sed inhonesto tantum ex malo affectu.

Eodem cap. 7. §. 5. num. 35. sine post illud, fuit Ecclesiæ violata. Adde.

Idem universaliter docet Aseanius a Tamburinus his verbis. Ecclesiæ, & cæmeteria occulte polluta, quamdiu pollutio later, non indigent reconciliatione: at quando incipit publicari, & manifestari violatio, tunc est necesse, ut Ecclesiæ reconcilietur. Ut Abbas, Navar. alij, q. 11. n. 8.

a Ast. Tamb. 1. 2. de iur. Abb. d. 23. q. 11. n. 8.

Ibidem num. 38. sine post illud Summi Dei notabili injuria. Adde.

Turpiter concupiscere Mulierem, dum quis recitat officium, non esse mortalem irreverentiam, unde nec necessario speciatim confessario aperiendam judicat contra Silvium, Diana, b quem lege; nam inde & ex modo à me dictis poteris statuere quid si illam concupiscas, dum Sacrum facis; Quid dum consecras, & consumis sacrificium? Quid, dum fers sacram hostiam ad infirmos? Quid, dum ministras alteri eandem Eucharistiam? quid, dum quilibet actu communicas, vel immediate post, hoc est dum sacras species in se habet, & similia? nam in his casibus, in quibus advertis gravem, & quidem peculiarem irreverentiam Summi Dei, erit mortale Sacrilegium in propria specie, secus non item.

b Diana p. 6. n. 7. r. 36.

Eodem cap. 7. §. 7. n. 48. Fine post illud posse contendis. Adde sequentia.

Dices, Afferimus hic num. 48. ex probabilissima plurimum sententia turpem conjunctionem cum consanguineis non afferre diversitatem specificam necessario in Confessione explicandam, ut diversam ab alia conjunctione strictioris consanguinei, quia licet gravius sit contra unum gradum V. G. contra primum cum matre, quam contra alium V. G. cum consobrino delinquere, tamen magis, & minus speciem incestus diversam non constituit. Ergo idem afferere debuimus supra lib. hoc. 2. cap. 7. §. 1. & 2. in injurijs illatis contra consanguineos vel affines, atque adeo dicendum fuit, injuriam illatam Patri, ut Fratri ut esse diversæ speciei ab injurijs contortis contra ceteros minus propinquos, quia pariter magis, & minus in debito quod consanguinei contrahunt, non se convitiandi non afferunt diversitatem specificam.

a Dic. d. 17. d. 3. 8.

b Dico. sing. ca. 33. 1. 2. San. in sel. d. n. 23.

Respondeo. Certe urget non improbabilitate paritas, unde probabiliter consequitur, tum in hac materia de incestu, tum in illa materia de Injuria contra consanguineos, vel affines inflata, non esse necessario explicandam eiusmodi diversitatem sed sufficere si dicatur, Ego mihi conjugios consummelij affectu. Eodem

c Quat. a Penit. d. 23. sec. 1. n. 10.

d Dic. aff. 77. de p. 2. d. 6. dub. 10. 761. de etiam dub. 17. n. 377.

Eodem c. 7. §. num. 50. versus medium, dele illud.

At cum Matrigna ejusdem Baptizata.

Eodem cap. 7. §. 10. num. 65. post illud. Vt dicitur est cap. 1. §. 10. n. 69. Adde.

De hoc vide vindicationem meam lib. 7. in Decal. c. 7. §. 1. a. 5. vel in calce operis.

Ibidem post illud Dixi cap. 6. §. 1. n. 7. Adde.

De se lapsius pollucendo, an statim absolendus, dicitur unversim inferius, cum de Recidivo lib. 3. c. 3. §. 4.

Cap. 8. §. 2. n. 5. post illa verba Vt ejus peccatiam. Adde.

Vel vestem etiam existentem extra Ecclesiam, quia latus est, ut sit Ecclesiae propria, nam sic dicitur, auferri à Domino Ecclesiae, atque adeo à loco sacro. Ità Colligitur ab Autoribus in margine citatis.

Cap. 10. §. 1. num. 3. sine post illud. Direkte absolvantur. Adde.

a Dica. still. de pen. d. 6. d. 17. a. n. 3. 8.
Lege a Dica. stillum, qui quamvis doceat, quando peccata in necessitate praedicta absolvuntur, absolui directe, tamen notat, debere Semper speciatim deinde clauibus subdi.

Ibidem. n. 7. sine post illud. Ab eodem absolui. Adde.

b Dica. in sing. cas. 35. de Sances in sol. d. 4. 4. n. 35.
Addit Baucius b ex lo. Sances, quamvis eveniat pluries, infirmum confessum fuisse peccata sua, nihilominus, sanum fore consilium, iterum atque iterum illum absolvere, praestitit solis doloris signis.

Ibidem n. 17. sine post illud. Sub conditione absolui. Adde.

petes iterum hac occasione, an non solum in casu necessitatis sed extra illum, atque adeo per se loquendo, confessio peccati venialis in genere (idem videtur dicendum de peccatis mortalibus alias rite absolutis) possit esse materia sufficiens, valide, & licite Sacramenti penitentiae, Sic nimirum. Confiteor omnia mea peccata venialia; nihil addendo praeterea, quamvis qui sic confitetur, possit certa venialia confiteri.

c Suar de Penit. d. 23. se. 1. n. 10.
Respondeo, c Sua. es ait, speculative fortasse posse, sed in praxi non ita, propter incertitudinem materiae. Verum d Dica. stillus ait, probabile esse, posse, etiam si recordetur quis certorum venialium. Ratio est, inquit, quia eo ipso, quod probabile sit, eam esse materiam sufficiens; & ex alio capite non esse materiam necessariam, non video cur non possit quis licite eam adhibere tantum. In Sacramentis enim, quae nullo modo sunt de necessitate sa-

d Dica. still. de pan. d. 6. dub. 9. n. 761. vi. de etiam dub. 17. a. n. 37.
luta (quale est de solis venialibus) in tali casu non videtur ita necessarium adhibere materiam omnino certam, ut obligetur quis sub culpa maxime mortali: Nam ad hoc, ut quis prudenter operetur, satis est, quod adhibeat materiam probabilem: Haec autem est valde probabilis. Adde, quod si hoc speculative probabile est etiam erit practice, Tunc enim tantum in re morali dicitur aliquid speculative quidem verum, sed non practice, quando id, quod in speculatione consideratur, non potest exhiberi in praxi quin al. qua contingat variatio: quando vero omnino invariatum potest reduci ad praxim ea ratione, quae consideratur in speculatione, si speculative verum est, practice quoque verum censei debet, Quia propter eam confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo modo, quo speculative censeatur sufficiens, erit etiam practice censenda talis. haec Dica. stillus.

luta (quale est de solis venialibus) in tali casu non videtur ita necessarium adhibere materiam omnino certam, ut obligetur quis sub culpa maxime mortali: Nam ad hoc, ut quis prudenter operetur, satis est, quod adhibeat materiam probabilem: Haec autem est valde probabilis. Adde, quod si hoc speculative probabile est etiam erit practice, Tunc enim tantum in re morali dicitur aliquid speculative quidem verum, sed non practice, quando id, quod in speculatione consideratur, non potest exhiberi in praxi quin al. qua contingat variatio: quando vero omnino invariatum potest reduci ad praxim ea ratione, quae consideratur in speculatione, si speculative verum est, practice quoque verum censei debet, Quia propter eam confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo modo, quo speculative censeatur sufficiens, erit etiam practice censenda talis. haec Dica. stillus.

petes denique hac eadem occasione Tertio An Primò absolvendus sit ille, qui solum fateatur in genere, se post ultimam confessionem peccasse mortaliter, sed non recordari, qua specie peccati? Secundo quid si sit spes, ut post adhibitam iteratam diligentiam illius recorderetur? Respondeo ad primum, esse absolvendum supponimus autem adhibitum fuisse sufficiens moraliter examen, quod quale sit dicam lib. 3. cap. 9. §. 3. secus certum esset, debere expectari, ut illud praemittatur. Ratio responsionis est, quia tunc confessio est integra formaliter. Neque vero is poenitens, si alio peccato forte non aggravetur, cogendus est, afferre aliud speciale peccatum alias ab ipso commissum & per confessionem remissum, quia sic illum obligares ad bis confitenda peccata, ad quod nemo tenetur. Absolvatur ergo, quia jam affert materiam sufficientem, quale est peccatum in genere, quare valida erit absolutio, & ex alia parte erit licita, quia, ut dicitur, confessio tunc formaliter integra est.

Ad secundum Respondeo, a supposito sufficienti examine, non obligare Poenitentem ad iteratum examen ex necessitate, (esto ex consilio, si non sit scrupulosus) Ratio responsionis est, quia homo non tenetur, ut inferius l. citato dicemus, nisi ad examen mortale, quod ab hoc poenitente adhibitum jam fuisse, supponimus. *Ibidem nam. 35. Versus initium post illa verba, scribere peccata neminem tamen. Adde,*

R. 2

Etiam

a *Dicasill*
tr. 8. de pœ.
d. 6. du. 14.
n. 244.

Eciam si sit lubricæ memoriæ, ut notat a Di-
castillus l. citato, obligati, &c.
Eodem cap. 10. §. 2. n. 39. sine post illud, judi-
cium Confessarii. Adde.
In re graviter pertinente ad Confessionem.

ADDITIONES AD LIBRUM III.
Methodi Confessionis.

Lib. 3. cap. 2. num. 7. post illa verba: debere
repeti, certum est, Adde.

Quidquid dicant nonnulli, quos affert, sed
non sequitur b Ferrantinus.

b *Ferr. d. 1.*
de scandalo
q. 79. à n.
14. Eodem cap. 2. n. 10. post illa verba, non est
tunc necessario repetenda confessio. Adde.

Cum satis sit prædicta confusa notitia.
Eodem cap. 2. num. 10. post illa verba, satis
superque est. Adde.

Ex Dictis vides, quando secunda Confessio
fit coram eodem Confessario (de hoc enim ca-
su semper hic locuti sumus, nam si coram alio
jam dictum n. 7.) sive Confessio fuerit pepe-
ram exhibita ex defectu doloris, sive ex defe-
ctu examinis, sive quia facta est coram non Ju-
dice, sive quia aliquod peccatum sacrilegè ta-
citum est, semper debere ita saltem in genere
eam repeti, ut aliqua cognitio in confuso pec-
catorum redeat in memoriam Confessarii.

c *Gran. 3. p.*
de Sac. con-
tr. 7. tr. 9.
d. 12. nu. 3.
Dian. p. 5.
tr. 14. q. 51.
Ferrant. de
scand. d. p.
qu. 79.
Morc. solū
quoad va-
liditatem
q. 3. p. de
sacra q. 9.
art. 1. apud
Dian. p. 4.
tr. 4. ref.
203. An autem Granadi e Dianæ, ferrantini, & ex
parte Merceti opinio dicentium, quando Con-
fessio invalida reiteranda est cum eodem Sa-
cerdote, tunc sufficere pœnitentem se accusare
generatim de peccatis ipsi Sacerdoti Confessis
& sacrilegè admisso in illa invalida Confessio-
ne, de que aliis fortè commissis postea, nam
tunc Sacerdos (ajunt hi) validè, & licitè ab-
solvet, quamvis neque in confuso peccatorum
neque pœnitentiæ impositi nullatenus recor-
detur, sed recordeatur solum, illum sibi fuisse
confessum, An ipsam, hæc opinio saltem ex
tantorum Doctorum auctoritate sit probabilis,
nobis otium non est persequi, cum præsertim,
pro praxi, eam, quæ hætenus explicata senten-
tia est, suscipiendam esse, omnino, velimus.

Cap. 3. §. 3. n. 6. in Margine, adde sic.

Multa ad rem Caymuel in Reg. S. Bened. à
n. 10. 16. & Io. Sanchez, in sel. d. 21. n. 9. & d.
10. n. 8.

Eodem 3. §. 4. n. 11. ipso initio, & scandalo,
Adde.

d *Io. Sanc.*
in sel. d. 10.
n. 9. Qualis certè est, qui se ipsum sæpius polluit
sine occasione extrinsecus assumpta, ut notat
Io. d Sanchez,

Ibidem, & eodem n. 11. sine post illud. Emen-
dationis, secus, non item. Adde.

An pœnitens vel ex se, vel interrogatus ob-
ligetur fateri, se esse recidivum, diximus l. 2.
cap. 10. §. 2. n. 38.

An Recidivo Novitio nolenti à Religione
egredi, possit Confessarius negare absolutio-
nem, vide apud De Lugo lib. 1. Resp. mor.
d. 28.

Cap. eodem 3. §. 5. num. 12. sine post illud, qui
ad has angustias redigetur; Adde.

Diximus de Concubinario: quid de Mere-
trice habitante in lupanari?

Respondet Bauci, a quatuor concurrenti-
bus, posse absolvi, quæ quatuor afferuntur à
Navarro b loquente de eo, qui est in occasione
proxima. Primo, ut adsit iusta causa permanen-
di in illo loco, puta, quia hic, & nunc alium lo-
cum ubi habitet, non habet: Verum debet o-
mni constu querere modum abeundi ex illo
loco. Secundo, ut adsit vera pœnitudo peccato-
rum. Tertio propositum de cetero illa
non committendi. Quarto, peculiare verumq;
propositum, quo, Deo adjuvante, firmiter sta-
tuat, non peccaturam in illa occasione. Notat
tamen ibidem Navarrus, non esse opus, crede-
re nunquam in posterum se peccaturam. Id
quod nos unversim notavimus lib. 1. cap. 1.
§. 3. num. 9. Notat insuper ibidem Bauci, hæc
mulierem debere deponere habitum meretri-
cium, & non sumere Eucharistiam, ubi est co-
gnita, ut Meretrix, & ejus emendatio esse secre-
ta, sed in alia Ecclesia longè à domo sua, ne
præbeat scandalum, &c. Adderem ego, vel
aliquo prudenti modo publicetur à Parocho,
vel ab alio, Meretricis emendatio, &c.

Cap. 4. n. 3. versus initium, post illud dam-
num enasceretur. Adde.

Excipie, nisi prævideas majora peccata ipsum
pœnitentem ex tali notitia commissurum; lege
& Tancred.

Ibidem num. eodem 3. versus finem, post il-
lud, in majus damnum alium conjiciat. Adde.

Idem esse dicendum, quando quis est in oc-
casionem proxima, & non speratur emendatio,
docet d Pelizzarius.

Ibidem num. 5. sine post illa verba, videtur
aperienda. Adde.

Sed contra hoc ultimum, quæso te, si præ-
vides pœnitentem non restitutum, quam-
vis item advertas, id esse in damnum pu-
blicum, cur tu sis obligandus ad admo-
nita-

a *Bauci in*
sig. casu
265.

b *Nav. in*
Manual. c.
3. n. 14. sub
lit. e

c *Vinc. Tan-*
credi p. 2.
q. morat. 3.
q. 18. à nu.

d *Pelizz.*
Tr. de abso-
lutione. c. 10.
sect. 3. ubi
191.

endum, quandoquidem prævidet, adhuc, tua
accidente monitione, illum non fore restitutu-
rum, atque adeo non fore amovendum dam-
num publicum: Certe frustra erit talis monitio
imo nocens ipsi admonito, bono autem publi-
co nequaquam favens.

Cap. 3. post. §. 2. addendus est totus §. 3. sequens.

§. III.

Quanam dispositio requiratur in Confessore, dum
absolutionem impendit.

Hic, ubi de dispositione poenitentis, ante-
quam absolvendus est, disputavimus,
commodum locum habet, & dispositio requi-
sit in Confessario, antequam absolutionem
conferat. Eum autem debere esse in statu
gratiæ, quando administrat Sacramentum
Poenitentiae testata res est, quia reverentia tan-
to ministerio debita requirit, ut illud (sicuti &
cætera Sacramenta, sicutem à Ministro, qui sit ad
ea conferenda ex officio institutus) ministrari in
peccato mortali sine mortali non possit. Quare
b peccati sibi conscius Confessarius, ante, vel se-
cõterat, vel attritus consecratur, quam ad hoc
Sacramentum ministrandum accedat. Dixi sab
disjunktionem (vel) quia solum ante susceptio-
nem Eucharistiæ adest præceptum positivum
præmittendi Confessionem, nam ad cætera Sa-
cramenta suscipienda, vel ministranda sufficit,
quocumque modo, atque adeo per solam con-
tritionem, in amicitiam pristinam Domini re-
dire.

Potest tamen contingere ut in peccato mor-
tali, sine novo peccato administratur hoc Sa-
cramentum à Confessario inadvertenter, & ali-
quando etiam cum advertentia. Prius contingit
eum quis bona fide putans, se contritionis ac-
tum elieuisse, sed verè coram Deo non elieuit.
Posterius, quando gravis aliqua necessitas boni
spiritualis proximi id requirit: nam si Confes-
sarius luce gratiæ destitutus vocetur ad audièn-
dam Confessionem mortui (idem, si vo-
cetur ad baptizandum) nec possit ab illis tem-
porum angustiis pressus sine magna difficulta-
te, se recolligere, ad eliciendum actum contri-
tionis, quo gratiæ nitorem recuperet, poterit
illi ministrare sine peccato Sacramentum. Ra-
tio est, quia defectus contritionis in eo casu non
imputatur malitiæ Confessarii, sed tribuitur
necessitati proximi, & sic, ea necessitate con-

stante, à peccatis quæ opprimunt Confessarium
nulla injuria irrogabitur Sacramento, præfer-
tim Sacramento ei, quod ad delenda ejusdem
generis peccata à Christo Domino institutum
est.

At enim vero quandonam urget ejusmodi
obligatio status gratiæ in Confessario, dum au-
dit poenitentis peccata, dum poenitentiam ei
tamquam judex taxat, an solum eo temporis
momento, quo absolutio conferenda est?

Respondeo. Licet nonnulli censent, &
dum audit, & dum poenam taxat, & dum absol-
vit, probabilissimum tamen est, solum b dum
absolvit, Ratio est, quia audens Confessionem
& poenitentiam imponens, licet incipiat, confi-
cere Sacramentum, non tamen illud simplici-
ter, & absolute conficere censetur, donec for-
mam absolutionis adhibeat, ut patet, si audita
Confessione, & injuncta poenitentia, à benefi-
cio impendendæ absolutionis abstineat. Ergo
donec absolvat, non potest dici, quod simplici-
ter & absolute irreverenter tractet Sacramen-
tum, quia donec absolvat Sacramentum non
conficit.

Dices. Hinc sequeretur eum, qui incipit mi-
nistrare per Ablutionem Sacramentum Baptis-
mi, vel per Unctiones Sacramentum Extremæ
Unctionis non peccaturum, si antequam pro-
ferat formam se conterat. Respondeo. Fac, ul-
tro hunc peccaturum, id enim querendum
otium non est, assero, adeste in casu nostro di-
sparitatem. Nam cum materia, & forma Bap-
tismi, & extremæ Unctionis instituta sint simul
exhibenda, judicatur moraliter quis male tra-
ctare Sacramentum, dum ponit materiam cui
ex sui institutione tam proxime adhibenda est
forma, cum per positionem materiæ tam vi-
cina ipsi formæ, censetur confici absolute
Sacramentum; At in Sacramento Poenitentiae,
quod est institutum per modum Judicii, in
quo frequentissime, etiam per dies plures
distat positio materiæ, & impositio Poe-
nitentiæ, à forma, quæ est sententia ab-
solutiois, moraliter non censetur per po-
sitionem illarum (quæ ex sui institutione
remote ab absolutione se habere possunt) con-
fici Sacramentum Poenitentiae atque adeo
nec ab illo Confessario peccatore irreveren-
ter tractari. Hæc disparitas solvit, difficul-
tatem, quam urget Delugo e contra ratio-
nem numero præcedente allatam quam
sine hac nostra explicatione satis se june dictam

a. Af. Dia.
p. p. tr. de
circumst:
negr. ref.
ref. 47. Bo-
nac. de pœ.
d. 5. q. 1. sec.
2. par. 2. §. 3
diff. 1. n. 8.
b Henr l.
6. c. 8. n. 5.
in Glossa
litt. V. De-
lug. de Sa-
cram. dif. 8
sect. 9. n. 1. §.

e Delugo
loc. c.

a nro d à Doctoribus a fuisse, non possum non animad-
Dian. loc. c. vertere.

Petēs, quid si idem Sacerdos audiens Confessionem & taxans pœnitentiam cum proposito se conterendi, ante, quam absolvat (hoc enim proposito firmare se debet, si advertat ad indignum animæ suæ, statum) non valens deinde vincere difficultates, quæ sese menti offerunt, contritionem tam brevi tempore, quo sæpissimè pœnitens absolutionem expectat, concipere nequeat, condemnatus ne erit de culpa mortali, Si sic affectus absolvat? Respondeo sub distinctione. Nam vel hic Sacerdos bona fide, expertus fortè, & alias facilitatem se conterendi, differt actum contritionis ad illas temporis angustias, vel mala fide, temere & imprudenter; si hoc posterius certè peccavit mortaliter, saltem quando periculo absolvendi in mortali sese exposuit, quia tunc ipsi, pravitateque suæ tribuitur contritionis defectus. Si illud prius, est iterum distinguendum. Si enim sine ullo timore molestiæ pœnitentis, aliquid forte simulans Confessarius, potest differre absolutionem, id facere obligabitur, secus sine hæsitatione absolvere potest. Ratio prioris partis distinctionis est, quia, posita nulla pœnitentis repugnantia, sic requirit reverentia Sacramenti. Ratio posterioris est, tum quia pœnitens habet jus ad Absolutionem, quare si Confessarius eum absolvere refugiat, gravem injuriam irrogabit, cogendo illum ad dilationem sufferendam: tum quia odiosa absque dubitatione redderetur Confessio, si pœnitens adverteret, sese nulla sua causa sine absolutione dimitti, absolvat ergo, & cætera. Sicut enim necessitas ægroti graviter periclitantis excusavit similem Confessarium modo numero 12. ita ab hac necessitate juris pœnitentis, & à necessitate, qua omnes urgemur procurandi, ne molestia evadat Confessio, quod est publicum Religionis bonum, excusari eundem probabile est.

Immo simile quid in Priore casu, quando Sacerdos mala fide contritionem ad tempus immediate ante absolutionem remisit, dicendum in aliquo casu esse, paritas rationis ostendit: Nam, etiamsi, forte, immediate ante conferendam absolutionem à temeritate respiciat ejusmodi Sacerdos, velitque, non tamen possit, in illa brevi mo-

rule, se conterere, non peccabit, dum absolvit existens in mortali, excusante, nimirum prædicta necessitate juris pœnitentis, prædictoque onere Confessarii non reddendi odiosam Confessionem, licet sine dubio peccaverit, quando fide prava, ad absolvendum in peccato, sese perperam exposuit. Nisi sic doceamus, peccaret tunc Sacerdos, tum absolvendo, quia absolveret in mortali, cum non absolvendo, quia negaret jus pœnitenti, id quod esset pati perplexitatem, quam omnes Doctores nunquam concedendam esse, fatentur.

Cap. 6. n. 2. sine post illa verba: *ex desuetudine jam non obligare.* Adde.

Periculum, & articulum sic explicat a Dicastillus. Pro eodem reputatur Periculum & Articulus, quando mortis periculum est propinquum & verum in fieri, non vero quando fere certum est, mortem diutius esse differendam, quo tempore potest occurrere opportunitas habentis facultatem legitime Absolvendi. *Et paulo post numero 411.* tunc approbat, posse absolvi damnatos in Triremibus, ut in articulo mortis, quando debent periculosum mare transire; aut non est sacerdos, aut haberi à tali damnato de facili non potest. Concludit denique in hunc modum. Plura sunt alia pericula, quæ arbitrio prudentis potius, quam certa regula designari poterunt. Ut cum quis in morbum periculosum incidit qui majore ex parte mortem solet asferre, aut iter agere incipit expositum prædonibus occidere solentibus, vel aggreditur curationem alicujus morbi, quæ periculosa esse solet. Hæc ille. Unde non judico in articulo seu periculo hoc eum esse, qui tertiana simplici laborat, quia hæc non solet majore ex parte mortem asferre. Aliqui b morbum periculosum judicant dolorem lateris, quod Medicis melius decernendum relinquo.

Ibidem num. 3. post illa verba, *de stando mandatu Ecclesie.* Adde.

Quod Pellizzarius, e & Diana d Judicant, non esse ex necessitate sub mortali, quando absolutio datur in foro occulto conscientie.

Ibidem eodem n. 3. post illud, *sed non sub præstato juramento.* Adde.

Legendus est Pellizzarius, qui docet, quando Absolutio est in foro Conscientie; & pœnitens non potest satisfacere, non esse im-

poncū.

ponendum tale Juramentum de satisfaciendo, sed sufficit firmum propositum, ut in cæteris obligationibus.

Ibidem num. eodem in 3. post illud, imponendum esse. Adde.

a Borden. 11.3.1071. n.27. n.10
Bordonus a putat, obligationem adesse solum, quando quis absolvitur ab excommunicatione deducta ad forum contentiosum.

Cap. eodem 7. §. 3. n. 7. post illud, rite approbato dele illa verba.

Probabiliter satis est, si fuerit approbatus semel à quocumque Ordinario & nihil reponas.

Ibidem num. eodem 7. post illud, sed non tertio per tertiam. Adde sequentia.

Probabiliter b autem satis est, si is electus per Bullam fuerit approbatus semel à quocumque ordinario siue originis, siue Domicilij, siue beneficii, nec injiciendus est scrupulus P. Fa-gundez e dicentis, opinionem non requirentem novam approbationem. Si ejusmodi electus Domicilium mutet, non esse tutam, esse enim tutam pluribus probat idem Valerius & signate notat, num. 18. versu, & observa, sed omnino est legenda quædam seu declaratio seu limitatio, quam ego afferò in *Tract. de Bulla Cruciatæ cap. 11. n. 3. & seq.*

Ibidem num. 8. ipso initio num. 1. dele illa verba. idque propter rationem mox dicendam §. seq.

num. 11. & loco illorum repono sequentia. Idque

propter rationem quam afferit Sanchez d. (estò sint cum e Filliucio alii contrarij) quamque ap-

probatur Bauci scitâs Bonaciam g. & Alphonsum de Leone. b Ratio autem est, quia est verum

hos occultos esse casus Papales, & solum ex

Delegatione concessos Episcopis, & in rigore non esse casus, quos sibi Episcopi reservant,

ut re- de notat Suarez, tamen siue ex usu, siue ex la- ta interpretatione, statim ac illi conceduntur

Episcopis in perpetuum, conceduntur illis, tam quam ordinariis, atque adeo possunt dici esse

illis reservati, & consequenter, toties, quoties absolvibiles per Bullam; que est ratio allata à prædicto Sanchez l. c. Hinc ibidem Bauci sic con-

sequenter concludit. Qui habet ab Episcopo sa- eulentem Generalem absolvendi à Casibus, &

Censurâ ipsâ reservatâ, intelligitur etiam ipsi con-

cessus casus Abortus animati, & propter parita- tem rationis, percussio levis Claret, & ita esse usus

receptum. Hæc ille, & quidem propter eandem rationem, quia nimirum hi casus concessi sunt

in perpetuum Episcopis.

Eodem cap. 7. §. 4. n. 12. post illud, excommu- nicatos autem, dele illa verba.

Sive nominatim, siue, & nihil reponere.

Ibidem eodem n. 12. sine, post illa verba, carent cæteri, ut supponimus. Adde.

Ut autem pro excommunicationis nomi- natim sint hi per sua privilegia Delegati à Pon- tifice, sicuti Electus per Bullam Cruciatæ, non est hic querendi locus: nam propterea, modo initio hujus numeri, excommunicatos nomi- natim excepti,

Cap. 8. §. 4. num. 6. sine post illud, quantum potuit, Adde.

Si pœnitens redeat ad Confessionem, te in hac debere illum monere de defectu prioris puto, quia non adest ille rubor: & ita ob aliam rationem minus universalem notat de Lugo, l. c. n. 77.

Cap. 9. §. 1. hu. 4. sine post illud, diximus supra hoc libro cap. 4. Adde.

Hactenus declaratæ doctrinæ, quandam mo- derationem adhibet Delugo, a Merito, nam ait, non obligari Confessarium sequi opinionem pœnitentis, quando opinio se tenet ex parte Confessarii, ut si sit probabile, ipsum posse, & non posse negare Absolutionem: id quod ego iterum notavi cum Sanc. b quando egi de Pœ- nit. lib. 5. cap. 5. §. 4. n. 39.

Eodem cap. 9. §. 3. n. 11. sine, post illud, Hæc ex il- lo. Adde.

Sedabit Confessarii speculativi conscien- tiam Doctrina Th. e Sanchez, ex qua colligitur (& quidem ex eodem, puto, principio, quod examen debet esse morale, & humanum, non vero Metaphysicum) ex qua, inquam, colligi- tur, non obligari Confessarium ad interrogan- dos pœnitentes de extraordinariis quibusdam eventibus, qui in eorum peccatis alias muta- rent speciem, & si ipsi pœnitentes adverterent, explicare sine dubio deberent. Verba Sanchez sunt ejusmodi, *Ex his infero, confessionem situm extrordinarium in Concubitu, sicut dato legitimo vase, non esse necessario interrogandum de esse- stona semine, an extra vas venerit, nec ne, vel expertus ne sit illius periculum, quia hac non frequenter, sed rarissime accidunt. Hæc Sanchez.*

ADDITIONES AD LIBRUM IV. Methodi Confessionis.

Lib. 4. cap. 1. §. 3. sine post illa verba, Hæc præ- denter Delugo, sic Adde.

Dens-

b Henrig. Conturb. Filliu. Re- pro. aliique apud Dia. pp. 11. n. 7. & bene pro- ba Vale- rus in diff. utriusque pri. v. Ab- solu. diff. 1. c. Eagan. 2. Eccl. p. 1. 7. n. 22. d. Sanchez. l. in Decal. 1. 4. n. 27. Fillius tr. 7. n. 287. Bauci in seu non esse casus Episcopo reservatos, ut re- de notat Suarez, tamen siue ex usu, siue ex la- ta interpretatione, statim ac illi conceduntur Episcopis in perpetuum, conceduntur illis, tam quam ordinariis, atque adeo possunt dici esse illis reservati, & consequenter, toties, quoties absolvibiles per Bullam; que est ratio allata à prædicto Sanchez l. c. Hinc ibidem Bauci sic con- sequenter concludit. Qui habet ab Episcopo sa- eulentem Generalem absolvendi à Casibus, & Censurâ ipsâ reservatâ, intelligitur etiam ipsi con- cessus casus Abortus animati, & propter parita- tem rationis, percussio levis Claret, & ita esse usus receptum. Hæc ille, & quidem propter eandem rationem, quia nimirum hi casus concessi sunt in perpetuum Episcopis.

a Delugo l. 1. resp. mor. du. 28.

b Io. Sanc. d. 4. 4. n. 10.

c Th. Sach. l. 9. de mar. d. 16. n. 5. sine.

Denique sic etiam docet Afcianus Tam-
burinus. (quem singulariter diligo propter
eius eruditionem, & eximiam doctrinam, nec
solum propter commune cognomen, & for-
tasse etiam propter eandem à Majoribus lon-
ge ductam familiam.) Is enim sic habet. *Cum
quantitas, inquit, & qualitas Pœnitentia pru-
dentia Confessarii arbitrio relinquatur. c. Mens-
suram. c. Deus. De Pœnitentia & Remissione,
&c. Tempora 26. quæstione 7. in hujusmodi
quantitate, & qualitate Pœnitentia injungenda,
inspicere Confessor debet gravitatem & levita-
tem peccatorum & qualitatem personæ pœniten-
tiæ. An videlicet sit robustus, vel debilis, juvenis,
vel senis; an forte sit magnam recusaturus, vel, li-
cet acceptus, eam non impleturus, & alia ejusmo-
di. Insufficienda est potissimum magnitudo contri-
tionis: tanta enim esse posset, ut ea sola pœnitentiæ
remitteret, iuxta Glossam, &c.*

ADDITIONES AD LIBRUM V.
seu Appendicem Methodi Confessionis.

*Lib. 5. cap. 4. num. 10. fine post illud, Christus
Dominus instituit. Adde.*

Hæc disputandi gratia sint hæctenus dicta:
nam ego sequor libentius priorem sententiam
affirmantem, quia sigillo favet magis.

*Cap. 6. §. 1. num. 5. fine post illud, apud lauda-
tos. Adde.*

Legito item Th. Hurtadum. à quo in multis,
ut patet ex dictis, dissentio.

*Cap. eodem 6. §. 2. num. 9. fine post illud, quam-
obrem hæc prohiberet. Adde.*

Inquires. Potest ne Prælati ex notitia habi-
ta in Confessione motus, magis advertere, ut
notatis aliis extra Confessionem sese offerenti-
bus signis, sufficienter instructus, aliquam ex
dictis actionibus præstet?

Respondeo. Quidquid videatur concedere
Th. Hurtadus, eit ex dictis diligenter distin-
guendum. Nam si hæc actiones à Prælato præ-
standæ, tangerent ipsum specialem pœnitentem
v.g. ei Prælati suffragium denegabit, &c. nullo
modo potest: quia sic odiosa fieret Confes-
sio; nam Prælati hanc novam advertentiam
inciperet adhibere ex vi Confessionis: quod
nullatenus licet. At si actiones illæ non tange-
rent pœnitentem, modo jam explicato, poterit
sane, quia tunc agitur de actionibus tertii ge-
neris, quas licere, concessimus. Quare si forte
Prælati ex vi Confessionis Pœnitentis, addita
sua naturali sagacitate, nolet aliquid aliud sig-
num, non poterit cognitis ex hujus signi vi uti
contra Pœnitentem: solum tunc poterit, quan-
do signum, est ejusmodi, ut etiam sine prædicta
relatione ad Confessionem Pœnitentis, ex se
solo, sufficit & movet ad inquirendum.

FINIS ADDITIONUM.

& Methodum Confessionis,

ADDITIONES
AD OPUSCULUM SECUNDUM
DE COMMUNIONE.

P. THOMAE TAMBRINI.

*In libro unico de Communione, cap. p. §. 8. n. 62.
versus finem post illa verba: Ex vi argumenti
dicendum esset. Adde.*

*a Hier.
Fer. d. p. de
secund. lecta
qn. 30.*

Et ita probabile esse, docet novissime Ferrã-
tinus, a adducto etiam pro se P. Cornejo: pote-
rat item adducere Reginaldum, & Præpositum
quos, eos reprobandos, adducit Diana loco mox
citando.

*Ibidem n. eodem 62. fine post illud. Vbi adcur-
simus, materialiter. Addantur sequentia,*

Adde, eam opinionem fuisse expunctam a in a V. 110
Indice Expurgatorio Hispanico à Cornejo. I- Diana
mo per edictam particulare reprobatam, ut re- 11. 3. 11. 4
fert Carpenfis apud Dianam, b Quis igitur con- b Diana
tra hanc censuram ire securus velit? hid.

Cap.

Cap. eodemp. §. 9. num. 64. sine post illud Prædicti scrupulosi. Adde.

Dixi (ex posteriore sententia) nam in priore docente dubia peccata non esse sub obligatione confitenda; hæc præiens quæstio locum non habet, si enim ea non essent absolute confitenda, nec essent confitenda ante Communionem.

a Vide Pell. Cap. 2. §. 6. num. 28. sine post illud Campanus. Adde.

Reg. 5. c. Contulso dixi (per Horologium mediam noctem signans) Nam communia apud nos Italos Horologia, eiusmodi nequaquam sunt: solent enim per tonitruum notare diei noctisque tempus, fere semihora post exactum Solis evolutis cursum. Unde sit, ut hæc à nobis in re nostra, & in notatione meridiei sit detrahenda, si V. G. in nocte, vel die a quinoctij Horologium Italicum det signum sex horarum, media nox, vel meridies vere in nostris Regionibus erit hora Italica quinta cum dimidia: Unde ea nocte non poterit amplius frangi jejuniū, commun. c. ut ro d e sequenti. Id ipsum sive notavit, sive observari mandavit Missale Romanum editum ab Innocentio X. anno 1647. Instructioe pro hac re, & similibus posita initio eiusdem Missalis, ut metrosic adverterit Gavantius. (b Monet idem Theodosius quod Horologia Italica sonant Hora stardius, quam indicent Horologia Solaria, quandoque per quadrantiem Horæ, quandoque per dimidiam horam, & ideo detrahenda erit illa quantitas horæ) aliqua huc pertinentia colliges ex dictis à nobis lib. In Decal. cap. 5. §. 5. ubi de Jejunio Ecclesiastico.

ibidem versus sine post illud, semper bonus habitus. Adde.

Bauci b ait, amentibus ab Infantia non esse dandam Eucharistiam, quia iudicandi sunt perinde, atque Infantes, Rectè. Ita enim docetur communiter; Verum ibid. addit. e ijs, qui post usum rationis in amentiam inciderunt, Eucharistiam dandam esse, dumtaxat in mortis articulo; citatque Conc. Aurasican. & Carthag. quod refertur c. 26. q. 6. c. 7. Sed in hoc textu, in quo est quidem sermo de Sump. Euchar. solum sic habetur de re nostra, Amentibus etiam, quæ cumque pietati sunt, conferenda sunt: quare illud, (dumtaxat in articulo mortis) vel de suo addidit Bauci, vel sumpsit ex Glossa ibidem marginali, id quod, ut vidisti, non approbat valde piè Villalobos.

Cap. 5. §. 6. num. 10. sine post illud. Eodem die communicare. Adde.

Post hæc scripta, & impressa legi, præter Hurtadum jam citatum, sententiam. Pellizzarij, d Quintanaduennans, Dicastilli, aliorumque, quæ docet, posse, ac debere. Verum omnibus accurate perpensis distinguendum esse, ne locum errori demus, sic cenfeo. Vel mane quis communicavit bene valens, & deinde incidit in morbum periculosum: Ita ut credatur, non potestur vitam ad diem sequentem, & hunc iterum posse eodem illo die, imo debere communicare, probabile erit ex auctoritate tot Doctorum; nec aliud ipsos vellet, si eorum verba, & rationes perpendantur, existimo. Vel mane quis, dum laboraret, periculoso morbo, pro quo, si illud periculum advertebatur, poterat ei dari viaticum, ipse tamen communicavit ex devotione, & hunc non posse iterum eodem die communicare, si recrudescat tunc morbus, ob quem iudicetur eodem die moriturus, constanter affirmo, &

Qua à num. 35. hæcenus dicta sunt, sic in compendium redige.

Vel sermo est de fragmento tui Sacrificij, si ve magno, si ve parvo, à te invento post assumptam ablutionem, & hoc fumere licite potes. Primo statim, Secundo etiam finita Missa (licet multis Sacras particulas porrexeris) dum es in altari, Tertio, etiam probabiliter in Sacristia, antequam vestibus spoliaris.

Vel sermo est de eodem fragmento ex alieno sacrificio, & hoc potes ex probabili opinione, Primo, eodem modo, statim, Secundo eodem modo, finita Missa, etiam post multos communicatos, dum es in Altari. At Tertio, non potes in Sacristia, quamvis nondum spoliatus sacris vestibus fueris, An vero possis et-

iam tunc hæc fragmenta ex alieno sacrificio sumere, considerandum relinquo.

Semper autem loquimur de fragmento, si ve parvo, si ve magno, nunquam enim potest à non jejuno sumi, nec hostia grandis, nec particula integra (addo nec integræ moraliter æquivalens) quia dicta licentia solum conceditur pro reliquijs Sacrificij, &c.

Cap. 4. §. 1. nu. 4. circa medium, post illud Pia Mater Ecclesia. Adde.

Semi fatuis, aliquando, non semper, ne ex frequentia concipiant irreverentiam, ut notat Januarius a

ibidem versus sine post illud, semper bonus habitus. Adde.

Bauci b ait, amentibus ab Infantia non esse dandam Eucharistiam, quia iudicandi sunt perinde, atque Infantes, Rectè. Ita enim docetur communiter; Verum ibid. addit. e ijs, qui post usum rationis in amentiam inciderunt, Eucharistiam dandam esse, dumtaxat in mortis articulo; citatque Conc. Aurasican. & Carthag. quod refertur c. 26. q. 6. c. 7. Sed in hoc textu, in quo est quidem sermo de Sump. Euchar. solum sic habetur de re nostra, Amentibus etiam, quæ cumque pietati sunt, conferenda sunt: quare illud, (dumtaxat in articulo mortis) vel de suo addidit Bauci, vel sumpsit ex Glossa ibidem marginali, id quod, ut vidisti, non approbat valde piè Villalobos.

Cap. 5. §. 6. num. 10. sine post illud. Eodem die communicare. Adde.

Post hæc scripta, & impressa legi, præter Hurtadum jam citatum, sententiam. Pellizzarij, d Quintanaduennans, Dicastilli, aliorumque, quæ docet, posse, ac debere. Verum omnibus accurate perpensis distinguendum esse, ne locum errori demus, sic cenfeo. Vel mane quis communicavit bene valens, & deinde incidit in morbum periculosum: Ita ut credatur, non potestur vitam ad diem sequentem, & hunc iterum posse eodem illo die, imo debere communicare, probabile erit ex auctoritate tot Doctorum; nec aliud ipsos vellet, si eorum verba, & rationes perpendantur, existimo. Vel mane quis, dum laboraret, periculoso morbo, pro quo, si illud periculum advertebatur, poterat ei dari viaticum, ipse tamen communicavit ex devotione, & hunc non posse iterum eodem die communicare, si recrudescat tunc morbus, ob quem iudicetur eodem die moriturus, constanter affirmo, &

Qua à num. 35. hæcenus dicta sunt, sic in compendium redige.

Vel sermo est de fragmento tui Sacrificij, si ve magno, si ve parvo, à te invento post assumptam ablutionem, & hoc fumere licite potes. Primo statim, Secundo etiam finita Missa (licet multis Sacras particulas porrexeris) dum es in altari, Tertio, etiam probabiliter in Sacristia, antequam vestibus spoliaris.

Vel sermo est de eodem fragmento ex alieno sacrificio, & hoc potes ex probabili opinione, Primo, eodem modo, statim, Secundo eodem modo, finita Missa, etiam post multos communicatos, dum es in Altari. At Tertio, non potes in Sacristia, quamvis nondum spoliatus sacris vestibus fueris, An vero possis et-

iam tunc hæc fragmenta ex alieno sacrificio sumere, considerandum relinquo.

Semper autem loquimur de fragmento, si ve parvo, si ve magno, nunquam enim potest à non jejuno sumi, nec hostia grandis, nec particula integra (addo nec integræ moraliter æquivalens) quia dicta licentia solum conceditur pro reliquijs Sacrificij, &c.

Cap. 4. §. 1. nu. 4. circa medium, post illud Pia Mater Ecclesia. Adde.

Semi fatuis, aliquando, non semper, ne ex frequentia concipiant irreverentiam, ut notat Januarius a

ibidem versus sine post illud, semper bonus habitus. Adde.

Bauci b ait, amentibus ab Infantia non esse dandam Eucharistiam, quia iudicandi sunt perinde, atque Infantes, Rectè. Ita enim docetur communiter; Verum ibid. addit. e ijs, qui post usum rationis in amentiam inciderunt, Eucharistiam dandam esse, dumtaxat in mortis articulo; citatque Conc. Aurasican. & Carthag. quod refertur c. 26. q. 6. c. 7. Sed in hoc textu, in quo est quidem sermo de Sump. Euchar. solum sic habetur de re nostra, Amentibus etiam, quæ cumque pietati sunt, conferenda sunt: quare illud, (dumtaxat in articulo mortis) vel de suo addidit Bauci, vel sumpsit ex Glossa ibidem marginali, id quod, ut vidisti, non approbat valde piè Villalobos.

Cap. 5. §. 6. num. 10. sine post illud. Eodem die communicare. Adde.

Post hæc scripta, & impressa legi, præter Hurtadum jam citatum, sententiam. Pellizzarij, d Quintanaduennans, Dicastilli, aliorumque, quæ docet, posse, ac debere. Verum omnibus accurate perpensis distinguendum esse, ne locum errori demus, sic cenfeo. Vel mane quis communicavit bene valens, & deinde incidit in morbum periculosum: Ita ut credatur, non potestur vitam ad diem sequentem, & hunc iterum posse eodem illo die, imo debere communicare, probabile erit ex auctoritate tot Doctorum; nec aliud ipsos vellet, si eorum verba, & rationes perpendantur, existimo. Vel mane quis, dum laboraret, periculoso morbo, pro quo, si illud periculum advertebatur, poterat ei dari viaticum, ipse tamen communicavit ex devotione, & hunc non posse iterum eodem die communicare, si recrudescat tunc morbus, ob quem iudicetur eodem die moriturus, constanter affirmo, &

Qua à num. 35. hæcenus dicta sunt, sic in compendium redige.

Vel sermo est de fragmento tui Sacrificij, si ve magno, si ve parvo, à te invento post assumptam ablutionem, & hoc fumere licite potes. Primo statim, Secundo etiam finita Missa (licet multis Sacras particulas porrexeris) dum es in altari, Tertio, etiam probabiliter in Sacristia, antequam vestibus spoliaris.

Vel sermo est de eodem fragmento ex alieno sacrificio, & hoc potes ex probabili opinione, Primo, eodem modo, statim, Secundo eodem modo, finita Missa, etiam post multos communicatos, dum es in Altari. At Tertio, non potes in Sacristia, quamvis nondum spoliatus sacris vestibus fueris, An vero possis et-

iam tunc hæc fragmenta ex alieno sacrificio sumere, considerandum relinquo.

Semper autem loquimur de fragmento, si ve parvo, si ve magno, nunquam enim potest à non jejuno sumi, nec hostia grandis, nec particula integra (addo nec integræ moraliter æquivalens) quia dicta licentia solum conceditur pro reliquijs Sacrificij, &c.

Cap. 4. §. 1. nu. 4. circa medium, post illud Pia Mater Ecclesia. Adde.

Semi fatuis, aliquando, non semper, ne ex frequentia concipiant irreverentiam, ut notat Januarius a

ibidem versus sine post illud, semper bonus habitus. Adde.

Bauci b ait, amentibus ab Infantia non esse dandam Eucharistiam, quia iudicandi sunt perinde, atque Infantes, Rectè. Ita enim docetur communiter; Verum ibid. addit. e ijs, qui post usum rationis in amentiam inciderunt, Eucharistiam dandam esse, dumtaxat in mortis articulo; citatque Conc. Aurasican. & Carthag. quod refertur c. 26. q. 6. c. 7. Sed in hoc textu, in quo est quidem sermo de Sump. Euchar. solum sic habetur de re nostra, Amentibus etiam, quæ cumque pietati sunt, conferenda sunt: quare illud, (dumtaxat in articulo mortis) vel de suo addidit Bauci, vel sumpsit ex Glossa ibidem marginali, id quod, ut vidisti, non approbat valde piè Villalobos.

Cap. 5. §. 6. num. 10. sine post illud. Eodem die communicare. Adde.

Post hæc scripta, & impressa legi, præter Hurtadum jam citatum, sententiam. Pellizzarij, d Quintanaduennans, Dicastilli, aliorumque, quæ docet, posse, ac debere. Verum omnibus accurate perpensis distinguendum esse, ne locum errori demus, sic cenfeo. Vel mane quis communicavit bene valens, & deinde incidit in morbum periculosum: Ita ut credatur, non potestur vitam ad diem sequentem, & hunc iterum posse eodem illo die, imo debere communicare, probabile erit ex auctoritate tot Doctorum; nec aliud ipsos vellet, si eorum verba, & rationes perpendantur, existimo. Vel mane quis, dum laboraret, periculoso morbo, pro quo, si illud periculum advertebatur, poterat ei dari viaticum, ipse tamen communicavit ex devotione, & hunc non posse iterum eodem die communicare, si recrudescat tunc morbus, ob quem iudicetur eodem die moriturus, constanter affirmo, &

Qua à num. 35. hæcenus dicta sunt, sic in compendium redige.

Vel sermo est de fragmento tui Sacrificij, si ve magno, si ve parvo, à te invento post assumptam ablutionem, & hoc fumere licite potes. Primo statim, Secundo etiam finita Missa (licet multis Sacras particulas porrexeris) dum es in altari, Tertio, etiam probabiliter in Sacristia, antequam vestibus spoliaris.

Vel sermo est de eodem fragmento ex alieno sacrificio, & hoc potes ex probabili opinione, Primo, eodem modo, statim, Secundo eodem modo, finita Missa, etiam post multos communicatos, dum es in Altari. At Tertio, non potes in Sacristia, quamvis nondum spoliatus sacris vestibus fueris, An vero possis et-

iam tunc hæc fragmenta ex alieno sacrificio sumere, considerandum relinquo.

a Januarius p. 1. Re. 17.

b Baucium sing. casu 174.

c Apud Layman. de Euch. cap. 4. n. 4.

d Pellizzarij.

Quintanaduennans, Dicastilli, aliorumque, quæ docet, posse, ac debere. Verum omnibus accurate perpensis distinguendum esse, ne locum errori demus, sic cenfeo. Vel mane quis communicavit bene valens, & deinde incidit in morbum periculosum: Ita ut credatur, non potestur vitam ad diem sequentem, & hunc iterum posse eodem illo die, imo debere communicare, probabile erit ex auctoritate tot Doctorum; nec aliud ipsos vellet, si eorum verba, & rationes perpendantur, existimo. Vel mane quis, dum laboraret, periculoso morbo, pro quo, si illud periculum advertebatur, poterat ei dari viaticum, ipse tamen communicavit ex devotione, & hunc non posse iterum eodem die communicare, si recrudescat tunc morbus, ob quem iudicetur eodem die moriturus, constanter affirmo, &

S. Josephi Leandr.

Ludov. d. S. Io. ap. Diana p. 10 tr. 11. ref. 40.

ref. 40.

ref. 40.

de hoc casu ego sum loquutus in hoc nu. 10. loquutus enim sum de eo ægrotato, qui communicavit mane, & deinde apparuit periculum. Ratio utriusque partis distinctionis est, quia in priore casu ex probabili sententia non est satisfactum præcepto communicandi in periculo mortis; ille enim in periculo non erat, quando communicavit. At in posteriore casu satisfactum est, quia jam erat in periculo, quamvis non putaretur esse, vel quamvis cum ea intentione non communicaverit: sicuti si mane diei festi audis Sacrum, licet nescias illum esse diem festivum, satisfacis præcepto, quia tunc rem præceptam jam implevisti, neque Missam aliam teneris audire post scientiam festi, ut alibi docuimus. Ecclesia enim præcipit auditionem Missæ simpliciter, non

intentionem Satisfaciendi præcepto.

Ex dictis colligo, me facilius concedere iteratam in eodem die communionem illi, qui ex febris, V. G. in periculum vitæ incidit: nam vulneratus, si communicavit ante acceptum vulnus, non communicavit tempore periculi; sed febricitans cum habeat in se luem febris ex communiter contingētibus præsumere debeo, communicasse tempore, quo aderat periculum, quamvis nobis ignotum, & solum valde peritus Medicus posset testificari, vere novum morbum accessisse, qui periculum illud adduxerit, qui certe casus, rarissimus erit.

FINIS ADDITIONUM.
ad Opusculum de Communione.

ADDITIONES

AD OPUSCULUM DE SACRIFICIO MISSÆ.

P. THOMAE TAMBURINI.

Lib. p. cap. p. 9. 6. n. 2. sine post illud in manibus Sacerdotum consecratur. Adde.

Quod hætenus dictum à me est, impugnat Diana. Is enim cum retulisset mea jam dicta verba, incipiendo ab illo [adde, & adesse] sic habet. Hanc distinctionem in ordine ad reverentiam debitam Eucharistiæ, nullus est, qui non videat, esse metaphysicam; sicque ex illa sequeretur, neque Patenam, neque Corporale esse consecrandum, vel benedicendum, quia in ipsis per accidens Corpus Christi consecratur. Nam, ut vult Tamburinus, Corpus Christi per se consecratur in manibus Sacerdotis. Sed hoc dicere est absurdum. Ergo &c. Hæc Diana, qui in tribus placere non potest.

Primo, quia omittit argumentum, cui ego vere innitor, nempe ductum à non requisitis à Jure.

Secundo, quia, quam ego Congruentiam appello, ipse ita versat, ac si velim, illam esse convincentem rationem.

Tertio, quia hanc eandem Congruentiam sate impugnat, quod sequeretur Patenam, &

Corporale non esse consecranda, vel benedicenda

Sed quæso te, dividatur dictum, ne detur ansa labendi, Aliud enim est, loqui de Patena, aliud de Corporali; aliud, de Consecratione, aliud de Benedictione. Nam primo quidem noster hic sermo est de Consecratione, non de Benedictione: sic enim proposui initio hujus num. 2. (neque dicas Calix est consecrandus, ergo & Pyxis) Cur ergo à Consecratione, amice lector, transis ad Benedictionem? Deinde, aliud est, decernere de Patena, aliud de Corporali. Aio enim, Corporale esse benedicendum, ut dixi hoc eodem lib. 1. cap. 5. §. 3. & Item Pyxidem esse ex congruitate benedicendam, ut dixi modo nu. 1. quam solam benedictionem ipsis sufficere jura censuerunt.

Ajo item, Patenam non indigere consecratione ex eo capite, quod in illa per se Christi Corpus consecratur; sed ex alio capite, seu congruentia, quæ sufficiens visa est Ecclesiæ, eamque explicuit in oratione, quam Episcopus recitat in consecratione à Patenæ. (Oremus, inquit, Fra-

a In Patena. R. de Consecr. Patenæ. Calix.

eres Charissimi, ut divinae Gratiae benedictiojco-
secret, & Sanctificet hanc Patenam, ad confrin-
gendum in ea Corpus Domini nostri Jesu Chri-
sti, qui Crucis passionem sustinuit pro no-
strum omnium salute) Haec tenus oratio. Quo-
tiam igitur in Corporali, & Pyxide, neque
consecratur, neque per se confringitur Corpus
Christi; Ideo judicavit Ecclesia, satis ipsis esse
benedictionem, eamque ex congruitate du-
cta ex contactu eiusdem Christi Domini no-
stri. At voluit in Patena, & Calice consecra-
tionem; quia in ipsis, qua confringitur Chri-
sti Corpus, qua conficitur Christi Sanguis. E-
go autem in hoc num. 2. solum memini de
Consecratione sanguinis, quia solum propo-
situm fuit augmentum de Calice, non de Pa-
tena. Denique illud etiam hic observa, quod si
Ecclesia non iudicat, esse quid Metaphysicum,
requirere consecrationem in Patena, quia in
ipsa confringendum est Corpus Christi; nec
judicandum, quid Metaphysicum esse, requi-
rere Consecrationem Calicis, quia in ipso
Christi Sacratissimus Sanguis est conficiendus.

Cap. 3. §. 2. num. 7. fine, post illud, *A suis
Generalibus non fuerit* Adde.

De his vide nonnulla peculiariter pro nostris
ex Societate, praesertim pro Rectoribus Semi-
nariorum apud Delugo. *b*

Cap. 4. §. 3. n. 13. post illud *non verabuntur.*
Adde.

b Delugo
lib. 4. resp.
m. dub. 39
c Delugo
lib. 1. resp.
m. dub. 3.

Lege Io. Delugo, *c* qui negat Provin-
cialem Societatis posse dare facultatem cele-
brandi in nostra Aula V. G. ubi fieret Praesepe
Domini, nocte Sacri eiusdem Natalis, nisi Au-
la pro semper deputetur ad Sacra; hanc enim
deputationem requirit Privilegium Provincia-
li concessum.

Ibidem nu. 14. *requirit alicentia* Adde.

Ex illo (*per se ipsos*) enascitur difficultas.
Quid enim? ergo non per alium? Respondeo
de hac difficultate diserte agit Delugo. *d* con-
cluditque non posse Provinciale committere
Rectori V. G. ut ipse Rector approbet depu-
tetque; posse tamen Rectori committere, ut ipse
Judicet de decetia loci, quo iudicio a Provin-
ciali accepto, etiam eo remote agente, poterit
idem Provincialis absens per litteras approbare.

d Delugo
m. dub. 4.

Eodem cap. 4. §. 4. nu. 17. Post illa Verba *de-
e Diam. p. sinero seu finiri necesse est* Adde.

e Diam. p.
9. tr. 1. resol.
17. contra
Zelliar.

Ita tuse post haec scripta Diana, *e*
Cap. 5. §. 1. n. 15. fine, post illud *nequaquam
violari*, Adde.

Haec scripsi in prioribus Editionibus, sed in-
venio nunc contrarium fuisse declaratum a Sa-
cra Congr. & Rituum, quae vult Aram, subreptis
Reliquijs, etiam si fracta non fuerit, debere ite-
rum consecrari.

Eodem cap. 5. §. 6. num. 3. fine, post illud *si
scrupulo reddi* Adde.

Denique Silvester merito docet, non esse sim-
pliciter necessarium, quod ante Altare sit orna-
tum pannis, seu pallio, nam aliqui, inquit, non
utuntur hoc pallio, vel propter praestantiam la-
pidis, vel propter paupertatem. Adderem ego,
ne tamen sit irreverenter deforme, Pari modo
non esse sub mortali necessarium pulvinar, id est
Cuscinum, Cereum, campanulam pro tempo-
re, quo elevatur Hostia, secluso contemptu, (&
quando haec haberi commode nequeunt, ne
sub veniali quidem) advertit Perficus *b*

a Apud
Barbos. in
sum. Decis.
Apost. V.
Celebrans
num. 2.

Cap. 6. §. 2. num. 6. fine post illa verba, *de
tam rigoroso praecepto* Adde.

Contra docet Verricelli, *c* sed mihi eius
rationes efficaces nequaquam videntur.

Ibidem §. 3. num. 1. versus medium post illa
verba *expectanda nequaquam est* Adde.

Atque id intelligi etiam in diebus non festi-
vis, si adsint, qui sacro velint interesse, recte pro-
bat contra Nunnium Delugo: *d*

b Perfic.
lib. 1. de
Offi. Sacra-
ca. 8. dub.
8. nu. 77.
c Verricel-
li Tr. 8. qu.
mo. 30.

Cap. 7. §. 6. n. 3. fine post illud *Persona condi-
tionibus* Adde.

Legatur omnino Suarez, *e*, qui pro ijs, qui
jam Ordinem susceperunt, de quibus loqui-
mur, ait, requiri quidem iudicium Episcopi, sed
id non esse dispensationem, sed declarationem
tantum; declarationem intellige authenticam,
scilicet a Superiore dimanantem; nam propte-
rea ego censeo, non sufficere, si fiat a Doctore
privato. Posse tamen fieri a Provinciali pro suis
subditis Regularibus, nudius tectius pro quoda
Patre Cappuccino Interrogatus putavi, quia fa-
tis illa pro subditis, est authentica declaratio.

d Delug. l.
1. resp. mor.
d. 12.
e Suarez.
de Conf. d.
31. sect. 1. n.
5. & 7.

ADDITIONES AD LIBRUM II.
de Sacrificio Missae.

Lib. 2. cap. 1. §. 3. num. 20. fine. Post illud. *Sa-
cerdos post assumptum Calicem* Adde.

Quid si quis consuevit consecrare particulas
collocatas extra aram, & extra Corporale, sed
sufficienter sibi praesentes, putans, ex invincibi-
li ignorantia id rite fieri?

Respondeo, tunc eas futuras consecratas, quia
etiam si advertisset, consecrasset; ut supponis, (&
quidē valide consecrasset, quia sunt sufficienter

præsentes) unde is Sacerdos per accidens ratione suæ ignorantia, & consuetudinis, nec habet, nec præsumitur habere aliam voluntatem, id est voluntatem non consecrandi in illo situ, qui vere est indebitus, jam enim ipse putat, esse debitum atque adeo rite se, ac sine peccato consecrare, quare ipsi non obstat præsumptio à Suario, & à nobis dicta *num. 13. & num. 16.*

Cap. 7. §. 4. n. 2. ipso initio, post illa verba. *Loyman hac est. Si excommunicatus toleratus. Corrige (si excommunicatus non toleratus.)*

Eodem Cap. 7. §. 5. num. 2. sine post illud. Ecclesia non precepit. Adde.

Post hæc scripta volui recolere modum reconciliandi Ecclesiam violatam, quando non dum est consecrata, quem præsenbit Rituale Rom. Pauli V. nec illum inveni adeo brevem, ut modo dictum est ex Delugo: quare puto, ante Canonem inceptum absolute posse Missam omitti, cum prolixitas talis reconciliationis sufficientem causam det omittendi, sicuti dat Ecclesie consecratae propter non valde dissimilem prolixitatem.

Cap. 8. §. 8. nu. 3. sine dese illa Verba ex his similia, quæ facile occurrere possunt ex toto ipso colligere poteris, & reponere sequentia.

Dian. p. 10. r. 12. nos. 10.

Diana referens a quæ hætenus in ultimo casu, in prima editione scripsi, sic habet. (Hæc opinio mihi non placet, nec enim Ecclesie Rubricæ præcipiunt turbationem Fidelium, sed reverentiam, quam ipsæ debent divinis Sacramento. Ideo puto, in tali casu, lotionem, barbam esse purgandam & aquam reponendam in Piscinam.) Hætenus Diana. Sed lector, vel mediocriter advertens judicet, an idem sit dicere, quod Ecclesia præcipiat turbationem Fidelium quod à me dici refert Diana, & dicere.

Melius est vitare turbationem Fidelium, quam Rubricarum apicem ejusmodi cautelas præcipientem observare, quod ego hoc in loco dico. Dum autem apicem dico, satis ostendo per episcopiam, vel per rationabilem interpretationem, casum, in quo adest Fidelium turbatio, esse à Rubricis exceptum. Illud ex Diana loci, approbo: Nam si cadat sanctissimus Christi sanguis in ipsius Sacerdotis barbam, licet abradenda non sit (quicquid non nemo doceat) tamen repetita b ter lotionem esse lavandam, lotionemque in Sacrarium immittendam puto. Immo si in barbam eiusdem celebrantis cadat fragmentum, vel Hostia consecrata, pa-

Barthol. ab Angel. apud Dian. l. cit.

ri modo judico barbam esse lavandam, actionem in sacram piscinam proiciendam.

Dices. At cur non lavasti barbam illius viri communicaturi, hic autem lavas barbam celebrantis?

Respondeo. Merito id facio, quia in illo timebatur rationabiliter turbatio, at hic in Sacerdote, qui sacra mysteria probe novit & spectat, non timetur. Unde idem facerem, si secularis ille esset tam probatæ virtutis vel esset in privato sacello &c. quia tunc credibile est, nullam, vel satis modicam turbationem fore.

Quid si Sanctissimum Christi Corpus cadat in manus Sacerdotis, Monialis, Sæcularis?

Respondeo. Licet Pellizzarius, a loquens de manibus Monialis, neget tunc necessitatem lavandi, quia hoc, inquit, esset valde onerosum, tamen ajo, à prædictis lavandas sibi ipsis manus esse, & lotionem in sacrarium effundendam. Ratio est quia nullum, vel satis modicum id onus existimandum erit; nec enim manuum lotio turbationem affert, sicuti afferre barbæ lotionem, modo putavimus. Doctrinam autem Suarii, b quam idem Pellizzarius affert

ibidem, dicentis ea, quæ in Missali proponuntur sub titulo de defectibus, solum esse instructiones quasdam doctrinales, non vero speciales constitutiones inducentes, novam obligationem, & instructiones quidem datas juxta doctrinam probabilem; non tamen magis obligare quam res ipsas, aut doctrinam, in quæ fundantur. Doctrinam, inquam, hanc Suarii approbo, & laudo, sed affirmo, in casu nostro de manibus, reverentiam ipsam sic exposcere, cum ex alia parte turbatio nulla, nec aliud inconveniens, ut dictum est, timeatur. Hæc satis, nam ex his similia, quæ facile occurrere in dies solent, et tu ipse decernere poteris.

Cap. 9. §. 3. initio post illud, Sequens Privilegium. Adde.

Quod nihilominus aliqui affirmant, e non fuisse merum oraculum, sed illi accessisse signaturam Pontificis.

Ibidem n. 4. sine post illud. Ne revocatur. Adde

Lege Delugo d qui satis stricte hoc privilegium interpretatur & Dianam e qui fere omnino rejicit. Quo autem rationum pondere, factem loquendo de officio, pro quo ad sunt ista universalialia verba. Qui dicit officium per se solus Baldellus f olim Romæ Præceptor in Theologiae meo, qui intelligit hoc Privilegium de toto officio,

a Felice. r. de mon. c. 10. r. 5. sub. l. 1. 241. 49. Dian. p. 10. r. 13. Resp. 49. b Suar. disp. 15. de Euch. sac. 1. c Apud Delug. in Resp. l. 4. du. 17. d Delugo lib. 3. Resp. dub. 17. e Dian. p. 10 r. 11. Resp. 1. f Nicol. Baldellus 2. lib. 3. de adorat. ad 55. n. 16. officio.

Officio & solum admittere illud renuit ex eo capite, quod putet, esse ex vivæ vocis oraculo, quod tamen fuisse cum signatura Pontificis ex aliquorum sententia, jam vidimus num. 1. Notram prædictam opinionem sequitur, & pluribus probat Sanctus apud eundem Dianam

a Dian. p. 8
n. 7. Ref. 58.
b Hurt. p. p.
ref. mor. 11.
§. 40.

ADDITIONES AD LIBRUM III.
de Sacrificio Missæ.

Lib. 3. cap. 1. §. 2. num. 2. sine post illud Episcopus posset. Adde.

Quando ex voluntate fundatorum, vel dantium elemosynam pro Missis ea elemosyna data est ad cultum Ecclesiæ, vel Dei, nunquam posse Episcopum reducere, quia jam de illis non potest amplius disponere donans, putat Verricelli contra Leonem, & Castrum. Verum ego hos sequor, non Verricellum. Nam quando in limine fundationis ipse fundator voluit, ut id posset Episcopus, Ecclesiæ judicatur acceptasse juxta eam fundatoris dispositionem. Non igitur nunc disponit donans, quia supponitur mortuus, sed tunc, quando testatus est, & cujus voluntatem accepit Ecclesiæ, &c.

Verricelli. tr.
§. 4. mor. 55.

Responsionem S. Congregationis numero præced. allatam absolute, & sine ulla interpretatione amplectitur Diana, alii, meque etiam citato. Lege item Januarius, qui docet, Gubernatores Ecclesiæ non posse reformare Missas ex eo, quod hæreditas facta sit difficultis exactionis, & fere decocta.

Nota illud (ferè) nam si sit omnino decocta, & sine culpa Ecclesiæ perierit, ad nihil Ecclesiæ obligari, dicemus infra §. 3. n. 89.

Dices. Sicuri se habet totum ad totum, sic pars ad partem, sed Sacerdos, seu Ecclesiæ potest totum onus Missarum negligere, si totus census sine sua causa perit, ut inferius dicemus §. 3. num. 89. citato. Ergo idem Sacerdos, vel Ecclesiæ poterit partem oneris negligere, si pars census sui perpetui oneris sine sua culpa perit. Ita discunt contra nos Bordonus, & Aversa citati, sed non excepti à Diana, qui addit, idem probabile putari à Francisco Delugo. Confirmant: quia quilibet potest ad justitiam reducere contractum; si igitur census deficit ex parte, quilibet poterit onus census additum juxta partem, quam per-

cipit, reformare. Quando autem (ajunt hi) Sacra Congregatio prohibuit reductionem Missarum, non prohibuit eam fieri ex vi explicitæ compensationis, sed ex vi dispensationis, quam facere, solum pertinere vult ad Pontificem.

Respondeo, hæc argumenta ostendere quidem debere fieri ejusmodi reductionem, sed non ostendunt, quisnam debeat eam expedire? At potuit S. Congregatio propter bonum commune, & ne detur aosa particularibus personis, vel Ecclesiis, perperam illam reductionem expediendi ad se illam avocare, ut re ipsa clarissimis verbis avocavit, id, quod modo n. 2. vidisti. Ad Confirmationem. Respondeo, concessio antecedente, Neganda est propter eandem rationem Consequentia. neque potest dici, solum vetari à Sacra Congregatione ne id fiat in vim dispensationis, non verò vetari, ne fiat in vim justæ compensationis. Non inquam, hoc dici potest, quia S. Congregatio, ut patet ex ipsius Decreti lectione, non intendit titulum dumtaxat, unde fiat, sed ne ipsa materialis reductio ab alio, quam à Summo Pontifice fiat.

Eam tamen, sed tamen præscindendo à præsentis Decreto, novissime exceptam video à Thoma Hurtado, a

Eodem cap. 1. §. 3. num. 25. sine post illud, vide infra cap. 2. §. 1. Adde.

Denique si omnibus expensis, res adhuc remanet dubia, possessio videtur esse pro fundatore, atque a Deo illi debetur præsentiam, tum Applicationem. Lege Alphonsum de Leone b Ita etiam late sustinet Tho. Hurtadus e docens, quando nihil exprimit petens, Missam semper præsumi (nisi contrarium constet) utrumque petere.

Eodem cap. 1. §. 3. num. 53. ipso initio, post illud. Nec timendum decretum. Adde.

(Concurrentibus tamen conditionibus num. 66. dicendis.)

Eodem cap. 1. §. 3. num. 60. sine post illud patitur ut supponimus. Adde.

Dixi de facto vendidit, nam si famulus præstitit aliqua obsequia gratis, animoque liberali vel ex charitate, vel ex pietate, non potest deinde mutare voluntatem, unde nec petere ex Justitia, nec sibi facere poterit compensationem, d Ratio est, quia tunc legitime Dominus possidet illum famulatum, jam sibi liberaliter exhibitum, seu donatum, ergo de jure ab illo justè nequaquam potest.

a Hurt. p. 2
mor. 11. 8.
num. 369.

b Alph. de
Leon. de
off. Cappel.
q. 8. sec. 8.
c Hurt. p. p.
ref. mor. 11.
2. c. 4. n. 135.

d Bonac.
de Con. r.
d. 3. de loc.
et cond. q.
7. p. 4. n. 20.

S 3 Eodem

d Bord. A.
versus apud
Dian. p. 10.
Francisco Delugo.
Confirmant: quia quilibet potest ad justitiam reducere contractum; si igitur census deficit ex parte, quilibet poterit onus census additum juxta partem, quam per-

Eodem cap. § 7. num. 2. fine post illud. Etiam ad nos dirigi. Adde.

2 Verricell. Tr. 8. qu. mor. 45.

Notandum est autem illud *onera perpetua*, nam propterea rectè non nemo advertit, *Capellani* amovibilem non includi in hac prohibitione.

Cap. 2. §. 1. num. 5. fine post illud. Quotidie celebrare solent. Adde.

Ad quos reduco eos, qui obligantur ex Legato.

Cap. 5. §. 1. num. 3. fine, post illud, quod certè rarissimum est. Adde.

Nec dari vacationem accipientibus Eleemosynas manuales, vel legata annua ex ibidem dictis patet.

FINIS ADDITIONUM.
Trium Opufulorum.

ADDITIONES

AD LIBRUM I. DECALOGI.

Ipsa initio in intentione, ac Divisione operis. Illud, *Id quod quam sit operosum*. Sic clarius corrige.

Id autem, quod digerendum sulcipio, quam sit operosum.

Lib. 1. cap. 1. §. 3. num. 9. fine. Post illud. Oeconomi Sacrifica &c. Adde.

Quando aliquid parvum datur pro eo consequendo.

Cap. eodem §. 3. n. 25. fine. Post illud. Reprehensibile. Adde.

Facit ad hæc Sanchez, qui excommunicationem forte latam adversus consumantes matrimonium, non præmissis benedictionibus, ait minime ligare; quia Excommunicatio ferri non potest, nisi ubi adest materia imponendi præceptum obligans ad mortale, quæ materia non apparet in ea consummatione, nisi forte aliquando diu in aliqua Diocesi folerent differri ejusmodi benedictiones, nam tunc posset sub excommunicatione præcipi, ut intra tempus commodum, verbi gratia, intra semestre, adhererentur. Hæc ex illo. Ubi vides invalide excommunicationem ferri circa rem, quæ non est apta, ut de ipsa imponatur præceptum grave; At certe materia, cujus finis, modo dicto est levis, gravis esse moraliter non potest, &c.

Cap. 2. §. 6. n. 9. post illud sequi tuto potes. Adde.

Nisi forte (ut dicam cap. 3. §. 3. n. 12, & n. 20. in

aliquibus ex illis obster possessio.

Cap. eodem 2 § 9, n. 7. fine post illud, vel divino imperatum. Adde.

Vel contra ejusmodi jus redundare, ut ex se patet,

Cap. 3 § 3. nu. 6. dele illud, ut ille sit adeo datus, & sic reponere.

Ut, ille rem ferri tractans, sit adeo doctus.

Cap. eodem 3. §. 4. num. 7. initio post illud, si de facto alter possideat. Adde.

Vel quod dixi num. 4.

Cap. eodem 3 §. 4. eodem, n. 7. fine, post illud. velu amplius. Adde.

Cum limitationibus dictis n. 4. lege Merollam To. p. d. 3. c. 4. n. 182.

Ibid. n. 2. 4. fine post illud. Laborantem. Adde.

Non obligari tamen, quando actio se tenet ex parte Ministri, puta Confessarii, notat Delugo. a & ego dixi lib. 3. Meth. Confessionis cap. 9 §. 1. n. 4. in Addit. & iterum dicam cum Joanne Sanchez, quando agam de Pœnitentia, lib. 5. c. 5. §. 4. n. 39.

Cap. eodem 3 §. 5. num. 1. fine post illud, à iustitia desicere. Adde.

Abstrahimus ab eo, quod exactor acceptando officium, promisit tacite sequi opinionem probabilem faventem Regi, juxta dicta §. 3. n. 20.

Cap. eodem 3. paragrapho 7. V. Confessio Sacramentalis post illud. V. casus & conjura refer. vata. Adde.

Illud

Illud hic habe. Posita ea sententia, quæ docet in mortis articulo non posse quemlibet Sacerdotem absolvere mortuum à reservatis sed debere, si tempus permittat, expectari Confessarium habentem jurisdictionem ad illa, cuius tamen contrarium ego sum sequutus, tamquam probabilissimum, lib. 3. Meth. Conf. c. 7. §. 1. posita tamen, ut dico, ea sententia, Inquires quid faciendum, si sit dubium, an infirmus sit supervicturus, donec ille Confessarius jurisdictionem habens advocetur? Respondeo. Absolvatur, et etiam in illa sententia, quia ne subeat infirmus periculum damnationis, ita certo vellet Ecclesiam, iudicandum omnino est.

Cap. 3. eodem §. 7. V. Deposuit n. 1. Initio, Illud sive ex contractu sive sic scribe.

Sive ex contractu mediate, immediate ex culpa, sive.

Cap. 3. eodem §. 7. V. Gabella. post illud, quia boni fundamenta inniuntur. Adde.

Et Januarius quidem p. res. 51. citans Lessium aliosque contra Suar. docet, non teneri quempiam ad Gabellas, non solum quando dubie, sed nec quando opinabiliter solum sunt iustæ, cuius doctrinæ fides sit apud ejus Auditores.

Cap. eodem §. 7. V. Irregularitas n. 2. sine post illud in supradictis Canonibus. Adde.

Dixi in proxima parenthesi (fœmineus est iudicandus) Verum Naldus baliique non pauciputant, in dubio fœtum censendum esse masculinum & ita servari in sacra Pœnitentia. Nihilominus esse, quoad forum internum, censendum fœmineum, adhuc mihi, improbabile non est, dum loquimur de Irregularitate, nam ceterum Pœnitentia tutiori, & certe probabili sententiæ contrariæ se conformat. Id autem hæ rationes inter ceteras probare possent. Primo, quia, ut innuimus, minus gravati debet delinquens, & in dubio semper est favendum Reo. Sane Castropalis c. Quoties (ait) duæ præsumptiones concurrunt in uno actu, illa prævalere debet, pro qua est honestas, & excludenda præsumptio delictum committens. Dic, tu, & excludenda præsumptio majus delictum committens. Secundo, quia prius est, fœtum esse inanimatum, quam animatum; ergo donec mihi clare ostendas, illud habere animam, pronuntiabo esse sine illa, quia prævalet possessio prioris status. Tertio, si percutas quem-

piam, de quo dubitatur, an sit Clericus, non Clericus est reputandus; quia prius est hominem esse non Clericum, quam Clericum, & similia multa hæcenus habuisti, & paulo post habebis. Cur igitur non idem in casu nostro?

Olim sic item argumentabar. Ex frequentiori eventu est in re dubia, iudicandum, at frequentius est quod fœminæ nascantur, quam mares; ergo &c. Sic, inquam, olim: sed numeratis deinde infantibus, qui nati per aliquot annos sunt in hac Parochia sive in Cathedrali Ecclesia hic Panormi, in qua habitant fere duodecim millia Caputum, hoc argumento amplius non sum usus; Nam cum ex libris Baptizatorum à me diligenter visis collegissem numerum marium, & fœminarum, qui in toto decursu trium annorum sacro fonte lavati sunt, inveni, quindecim amplius fuisse Mares, quam fœminas, qui parvus excessus certam parere præsumptionem non potest, qua potius iudicemus, masculinum esse factum, quam fœmininum, vel contra.

Et, ut obiter, miretis Divinam Providentiam, quæ ex una parte facit, ut vincat vis naturæ ad perfectum semper intendens, plures mares procreando & ex alia, fere æquales producat mares, fœminasque ad sobolem propagandam, legitimo non cum multis, sed cum singulis uxoribus contracto matrimonio; ut id, inquam, obiter miretis, eos distinctum, & annuatim à me numeratos hæc lege.

Anno Domini 1649 à primo Sept. usque ad primum Septembris consequentis nati sunt.

Mares -- 251. fœminæ -- 253.

Anno 1651 à primo Septemb. usque ad primum Sept. sequentis.

Mares -- 286. fœminæ -- 292.

Anno 1651 à primo Septemb. usque ad primum Septemb. sequentis.

Mares -- 283. fœminæ -- 260.

Cap. eodem §. 7. V. Leges, & præcepta num. 10. sine, post illud, Hora Canonica n. 2. Adde.

Si dubium sit, an lex sit iusta, non obligor illi parere, quia lex debet esse certa a iusta, a v. suse nec sufficit esse iustam opinabiliter, vel dubie; neque enim mea libertas certa cedere debet legi dubiæ; Illud addit Januarius, dubitantem de materia iusta legis, si cognoscit, Superiorem indoctum, non posse obedire cæco modo, sed teneri ad examinandam legem, secus si cognoscit dictum, Adde, & non malum.

Cap.

i. lege Ca-
strop. 10. 1.
n. 1. d. 4. p.
12. §. 10.

b. Nald. V.
Abortus
Filiucius
sicut cum de
Abortu.

Delogel
ref. 1. m.
28.

c. Castrop.
T. 1. d. 3. de
leg. p. 2. §. 1.
11.

a v. suse
probat ta-
nuar. s. p.
ref. 44.
b. Januar.
ref. 46.]

Cap. eod. 3. §. 7. V. Matrimonium. n. 5. sine. post illud, Dispensationem poterunt. Adde.

6. Quid si dubitetur, an affuerit verus consensus in conjugibus, vel an fuerit praesens Parochus, an intercesserit metus, vel quid simile, unde ambigatur, an sit validum matrimonium?

Respondeo. Judicem debere in foro externo judicare pro validitate matrimonii, & compellere conjuges ad simul cohabitandum, certum est apud Doctores, a Excipe, quando dubium provenit ex impedimento impotentiae, de quo sunt suae Regulae videndae apud Sanchez. b

a Sanch. l. 1. matr. d. 18. n. 5.

b Idem l. 7. matr. ad

97. c Henr. l. 1. de matr. c. 13. n. 4. & c. 11. n. 5.

7. Sed difficultas est, an idem sit asserendum in foro conscientiae. Non idem, docet Henriquez, e quia nemo in dubio obligatur in conscientia subire certum onus, quale profecto summum est in Matrimonio, quia in dubio melior est conditio possidentis; cum ergo conjuges certo suam possideant libertatem, matrimonium autem non sit certum, sed dubium, praevalebit libertas, sicuti eadem praevalet in dubio voto. Id quod nos etiam dicemus inferius V. Votum.

d Sanch. l. 1. de matr. d.

18. n. 6. cum Covarr. &

Menoc. ap. eundem

quibus adda Pontium

l. 2. matr. c. 9. n. 16.

Verum Sanchez d cum communi sententia idem asserendum esse, docet in utroque foro, atque adeo in dicto dubio validum fore etiam in conscientia matrimonium, quia utrumque forum, externum & internum idem judicant, ubi externum non innuitur fallae praesumptioni.

Ad illud de voto respondet, adesse disparitatem; nam quod votum (utique simplex) quando est dubium non obligat votentem, inde est, quia in hoc voto non adest traditio, & sic non est possessio ex parte alterius; quasi dicat, quia in matrimonio, & in voto solenni dubiis adest traditio, per quam alter, id est, vel matrimonium, vel unus ex conjugibus, vel Religio sunt in possessione, ideo ejusmodi matrimonium, & votum valida sunt, vel certe ut valida sunt censenda.

9. Equidem idem hic assero, quod mox repetam V. Professio Religiosa, nimirum, me nolle à tam communi tantorum Doctorum opinione discedere, ut etiam me non discedere ostendant ea, quae modo n. 3. dixi; tamen in confirmationem sententiae Henriquez haec consideranda propono. Primo in casu matrimonii dubii, cui, quo ad forum conscientiae (nam in foro externo semper debet Judex judicare juxta communem sententiam modo n. 6. dictam propter

rationem, quam superius attuli hoc eodem cap. 3. §. 4. n. 4.) cur, inquam, praevaleat contra dubium non debeat id quod firmum, & certum est, puta, libertas conjugum? Secundo, cur non dicamus, nihil obstare huic libertati traditionem, quam innuit Sanchez? nam de ipsa traditione dubitatur; quare traditio atque adeo possessio matrimonii, vel etiam professionis solennis non est certa, cum de ipsis dubitetur an habeant sua essentialia, id est an ad sit consensus, solennitas substantialis, praesentia Parochi, &c.

Negandum est igitur Sancio in matrimonio, & in voto solenni dubiis, de quibus est praesens controversia, adesse traditionem, per quam alter sit in pacifica possessione, quae praevaleat possit certae libertati eius, qui solum est in possessione dubia.

10. Jam vero illud certum judicat Sanchez ibidem alique si stante eo matrimonio dubio, conjux certo contrahat aliud matrimonium cum alia, praevaleat debere posterius hoc matrimonium. Ratio est (inquit Sanchez) quia hoc est certum, illud prius dubium.

11. Sed oro te, doctissime Sanchez. Si à posteriore matrimonio certo in hoc casu vincitur matrimonium prius dubium, cur à libertate conjugum certa illud idem matrimonium vinci in praecedente casu non poterit? Rursus si in priore matrimonio adest in tua doctrina certa traditio, & certa possessio, cur tam certa possessio sit à consequenti posteriore matrimonio (quod certe valde dubium esse debet, cum superveniat priori forte valido; imo, per te, ratione traditionis, prorsus ut valido putando) cur, inquam, sit tam facile vincenda; Sed hactenus sic dubitasse sufficiat.

12. Denique (ut id etiam hac occasione proferam) si prius matrimonium in suis essentialibus sit probabiliter certum, & posterius forte contractum, existente priore, sit item probabiliter, imo probabilius certum, praevaleat debet prius matrimonium.

Ratio est ducenda ex superius dictis. Si enim prius est probabiliter certum, est in possessione moraliter certa; unde à nemine dimoveri potest, donec manifeste ipsius probabilitas infringatur, & matrimonium posterius, stante dicta probabilitate prioris, semper erit in suis essentialibus incertum, & consequenter certitudine morali invalidum.

Cap. 3. eodem §. 7. V. Restitutio n. 1. ibi. in pri-

priori casu, praesertim si non solum, de illud. Praesertim.

Cap. 3. eodem §. 7. V. votum num. 15. sine, post illud, De ipsa essentia obligationis. Adde.

Et quia quando (licet sciret quid voveris) dubitas, seu non recordaris, an gratiam, vobis gratia sanitate, ad quam impetrandam, votum direxisti, obtinueris nec ne, dubium cadit super conditionem, an scilicet illa fuerit adimpleta, ideo, propter eandem rationem praevalet, una libertas, nec voti reus eris. Colligitur id ex Sanchez libro 4. sum. cap. 25. num. 9. & cap. 16. num. 3.

Ibidem num. 23. post illud. Ergo praevalet libertas. Adde.

Quando est dubium, qualis sit finis voti, malus ne an bonus, an indifferens, utrum valeat votum, dicitur commodus lib. 3. cap. 15 §. 2. a num. 10.

ADDITIONES AD LIBRUM I I.
Decalogi.

Lib. 2. cap. 1 §. 7 num. 5. ibi. Lectionem prohibetur sub censura. Corrige, Lectionem non prohibetur sub censura.

Eodem lib. 2. cap. 1. §. 7. num. 20. sine. Adde sic.

An autem ibidem Urbanus restrinxerit Episcopis extra Hispaniam, immo, & Inquisitoribus omnibus potestatem dandi licentiam legendi libros veritos non haereticos, qua eos, perinde ac Inquisitores, fuit, modo dixi num. 19. viri docti considerent. Verba Urbani VIII. l. c. numero 3. sine haec sunt. Neque de caetero similes licentiae, nisi a Congregatione Sancti Officii, dum singulis hebdomadae coram nobis habetur, vel ab alio per nos etiam in eadem Congregatione specialiter disputanda, concedantur. Considerent autem Docti, num haec Urbani clausula (ne concedantur) auferat potestatem; non enim dicit: Ne possint concedere, sed ne concedantur.

Cap. 5. §. 1. n. 4. circa medium, post illa verba, a die usus illius concessa dispensationis. Adde.

Squillante a putat, hunc dispensatum non de obligari ab officio recitando nisi post contractum matrimonium. Sanchez vero l. c. ait, de obligari ante contractum matrimonium, sed dimisso jam habitu, quia tunc utitur dispensatione, quod mihi videtur probabilius, quia tunc assumit alium statum.

Eodem c. 5. §. 1. n. 15. sine, post illud, Clericum ad officium non obligari. Adde.

Ejusmodi autem Superior debet esse vel Generalis, vel iuxta cujuscumque Religionis consuetudines, saltem Provincialis, quia res est multum extraordinaria: accedere item debet consensus Conventus, in quo haec mutatio facienda est, ut notat ibidem Sanchez, a aliique.

Eodem cap. 5. §. 3. n. 3. sine post illud, cum de Missa. Adde.

Sicuti etiam, ne incidat in poenas v. g. in excommunicationem forte fulminatam contra non facientes illud opus, jam enim fecit, licet sine intentione. b

[Eodem cap. 5. §. 4. n. 14 sine, post illa verba, internam attentionem adhibere.

Confirmatur ex Bauci in selectis qu. 37. P. 17. qui citans Sanchez in Consil. lib. 7. c. 2. dub. 16 ait, non obligari servientem Choro recitare illam partem, quam pulsatur organo, quia (inquit) Ecclesia sumit illam partem pulsationis Chori pro oratione.

Cap. 6. §. 2. num. 13. post illud, Cessaret Conventio. Adde.

Ex dictis colligere poteris, non solum tertium aliquem, sed ipsum etiam Magum posse, immo, & debere, sive destruere signum, sive positive ponere signum contrarium pacto, quo scilicet posito, (sed sine novo maleficio) desinit nocere Daemone. Sicut enim (ait Lessius c) Maleficus, qui Diabolum invocat verbis, vel scriptis, ut noceat cupiam, tenetur cessare ab ista invocatione, non solum quia superstitiosa, sed etiam quia noxia; ita quoque tenetur signa posita, quibus illicitur ad nocendum, tollere, si aliter nocuum impedi non possit.

Dixi (sed sine novo maleficio) nam propterea illa signa contraria, quae forte debent poni, solum possunt esse, vel bona, vel indifferentia. Veneficium v. g. sit hujusmodi. Si Venefica te tangat, tu morbo inficeris & paulatim tabescas, at si illam tu repercutias, impediatur morbus, Dico, te posse repercutere, quia repercussio est res indifferens, nec enim repercussio est novum maleficium.

Id etiam clare docet Sanchez. d Tandem, inquit, licet etiam signum positivum contrarium apponere, dummodo sit ex se licitum, aut indifferens ad pactum illud cum Daemone initum, rescindendum. v. gr. si Daemone esset pactus cum maleficio, se nociturum, nisi maleficiatus postea se signet Cruce, aut laver corpus, licebit huic se signare, aut lavare, non in-

a Ascen.
Tambur.
de lur.

Abb. 10. 2.
d. 10. q. 13.
num. 4.

b Castrop.
de orat. d. 2.
p. 3. Sanchez.
l. 1. in De-
cal. cap. 13.
n. 6.

c Less. l. 2.
c. 4. n. 43.

d Sanchez. l. 2.
sum. cap.
4. n. 25.

attentione sanandi positive eo medio, aut opera Dæmonis, sed solo animo tollendi signi, & pacti nocendi dissolvendi. Hæc Sanchez a citans Suarium Lessium, Sylvestrum, Delrio.

a Sano l. 2.
sum. cap. 4.
n. 25.

Obijcies primo Lessius l. c. num. 48. docet, posse tolli, vel poni dicta signa ad hoc, ut cesset nocere Dæmon, non vero docet, posse, ad hoc ut Dæmon positivè det sanitatem: at in exemplo à nobis allato, potuit evenire ut illa percussio fuerit signum non solum ne Dæmon prosequeretur nocere, sed etiam, ut positive afferret sanitatem, ergo illam ego ponere non possum, directe enim tunc vellem sanitatem à Dæmone positive illam conferente.

Respondeo, Huic objectioni sic diserte satisfacit b Castrop. Negari non potest, (inquit) posse Maleficum destructionem illius signi ad unum finem dirigere (intelligitur ad delinendum nocere) & non ad alium (intellige, & non ad sanitatem positive conferendam) concedo igitur (sic habet n. 10.) nemini licitum esse uti signis à Dæmone datis eo fine, ut Dæmon excitetur ad fidem servandam, vel sanitatem concedendam. At bene poterit illis signis uti, ut tollatur Dæmonis incentivum, quod habebat ad nocendum. Quod autem Dæmon, destructo signo, non solum cesset nocere, sed etiam concedat salutem, per accidens est intentioni destruentis signum, non enim destruens signum illam sanitatem consequi, destructioe præstat. Hæc Castrop quæ est ipsissima doctrina Sanchez modo jam allata.

b Castrop.
20. 3. tr. 17.
d. 11. n. 8.

Obsecundo. Esto illa positio signi contrarij sit tantum, ut, eo signoposito, Dæmon desinat nocere. At potest evenire, ut ea positio signi non sit solum pacti prioris destructio, sed sit novum pactum; ob quod Dæmon nocere desinat, ergo tunc esset novum maleficium.

Respondeo. Novum pactum non potest iniri nisi ex nova consensione duorum, atque adeo nisi destruens signum consentiat. At ipse nullatenus consentit, solum enim intendit prioris pacti dissolutionem, & nihil præterea. Adde primo, non consuevisse Dæmonem, pro nova pauciscenda conventionione, rem bonam, imo nec regulariter rem ex se indifferentem adhibere; semper enim aliquid vani saltem admiscet.

Adde secundo. Cum mihi non constet, hoc esse novum pactum (pactum enim non destrui-
tur novo pacto; sed solum recedendo ab ipso)

cum non constet, inquam, hoc esse novum pactum, ad summum dubia res erit, quare querendum restaret, quid in dubio hoc faciendum esset? Id quod jam subdo.

Inquires enim. Licebitne ponere ejusmodi contrarium signum, quando omnibus expensis dubium est, an talis signi positio sit maleficium, atque adeo novum pactum? Lavare enim se, ex Sanchez citato; vel percutere, ex Lessio cit. clare non sunt Maleficia. Sed quid si sit v. gr. lavare se cum aqua benedicta, vel dicendo quædam verba, de quibus dubitetur, an sint vana, unde dubitetur, an illa lotio, vel percussio sit novum maleficium?

Respondeo Lessius l. c. num. 46. inclinat, licere, sed cum protestatione non consentiendi pacti forte novo. Similiter, inquit, non licet, si res sit dubia, non enim licitum est, uti remedio superstitioso, aut de quo dubium est, an contineat tacitam Dæmonis invocationem, hoc enim est se exponere manifesto periculo superstitionis, nisi forte id fiat cum expressa voluntatis contrariæ protestatione. Hæc Lessius.

Verum absolute nunquam licere, docet Sanchez loco citato, his verbis. Addit Lessius, si dubium sit, an id signum sit superstitiosum, non licere, nisi forte præmissa contrariæ voluntatis protestatione. Sed nec hoc modo audeo id approbare. Hæc Sanchez damtaxat, ubi vides nullam hic ab ipso rationem afferri, unde illud non approbet. Afferit tamen Castrop. a qui huic sententiæ Sanchez adhæret, & sic habet. Bene advertit Sanchez, si dubium sit, an medium, quod assumitur superstitiosum, aut illicitum sit (quousque dubium deponas) tenon posse illo uti, quantumcumque protestaris nolle ullam cum Dæmone Societatem habere, quia hæc protestatio non vincit dubium, neque purgat malitiam, quæ in illo esse potest. Hæc unus ille.

Ego in praxi sententiam Lessii libens amplecterer. Et ratio esse posset, quia semper in eo dubio est caput, unde dubium deponere facile queam, qua depositione habita, concedit ipse Castropalaus. Nam quando est dubium, an hæres, quæ adhibenda est, sit superstitio nec ne, judicandum practice est, non esse superstitio-
nem, quia praus est, rem esse indifferentem; imo, & bonam ex se, & deinde est, seu super-
venit, esse malam ex pacto cum Dæmone; ergo donec ostendas, supervenisse pactum, semper possidebit indifferentia, vel bonitas. Cum
ergo

a Castrop. l.
cit. n. 10.

ergo nemo possit, vel debeat dejici à sua possessione per superveniens dubium, ut latè diximus libro I. capite 3. per totum, prævalebit in casu nostro negatio superstitionis, atque adeo deponetur dubium.

Dixi (amplecterer) nam absolute tunc amplectar, quando eam tu, re maturius expensa, sapiens lector, excipies.

ADDITIONES AD LIBRUM III.
Decalogi.

Cap. 17. § 2 n. 3. Illa verba. *An malus finis ad-
ductus, sic corrige.*

An malus finis, vel indifferens.
Ibidem dele illa verba, *Quoties finis, &c.* usque ad *Votum est irritum, &c.* sic reponat.

Quoties finis, sive moraliter, sive etiam venialiter malus, sive solum indifferens ita adjungitur à vovente materiæ promissæ, ut vere sit finis ipsius promissæ materiæ (id quod fit, quando vovens intendit per illam rem, quam promissit, obtinere aliquod malum, vel solum indifferens) toties ultra peccatum, quod forte invenitur in illa materia, votum est irritum.

Ibidem num. 5. sine. Post illa verba, *mala sunt
Deoque ingrata, Adde.*

Hæc ex Sanchez, sed Castropalaus mihi hic magis placet, ait enim, etiam in præcedenti casu non esse validum votum, quia neque in illo est votum de re bona. Jejunium enim, ut relatum ad habenda prædicta imbibit usum mediorum ad illa; at, ut sic, malum quid est.

Sed adhuc unus est casus, in quo est validum ejusmodi votum, quando scilicet fit, non quidem ad habendos illos effectus ex illis mediis, verum illis effectibus jam habitis fiat propter gratitudinem ad agendas gratias Deo de illo filio, incolumitate, lucro. Tunc enim ex una parte hæc non sunt mala ex se, & ex alia non intenduntur haberi (jam enim sunt habita) illo pravo medio, à quo in casu præcedente inficiebantur.

Ibidem num. 9. sine. post illa verba, *valere
consequo. Adde sequentia.*

Quando dubitatur de Bonitate finis Voti.

DEnique illud est hic explicatu molestum, quid sentiendum, quando dubium est, qualis nam sit finis ipse principalis, bonus,

ne, malus, an indifferens. Ut huic difficultati faciam satis, recole, finem in voto esse posse duplici modo. Primo, si quid, executione rei promissæ, obtineri intendatur, verbi gratia, per Jejunium intendit quis obtinere, vel victoriam à tentatione prava, vel vindictam inimici, vel indifferentem corporis recreationem. Secundo, si quid non sit finis rei promissæ, sed ipsius voventis, quod alii dicunt, esse finem ipsius voti, ut si quis promittat eleemosynam, non quidem, ut acquirat mediante illa, vanagloriam (hoc enim modo esset finis rei promissæ) sed ut exerceat quidem actum misericordiae, ac illo actu intendit vane laudari à circumstantibus. Vides? Hic finis est ipsius voventis, ipsumque afficit, non vero inficit actum eleemosynæ, qui etiam tunc est actus bonus, solum comitanter ex illo vanagloria captari intenditur.

11. Jam vero communis doctrina est, in primo casu esse invalidum votum, si finis est malus, vel indifferens, quia tunc res promissæ affecta illo fine, mala est, vel indifferens, unde materia voti esse non potest.

Contra, validum est in secundo casu, quia res promissæ bona est, esto ille comitans affectus sit malus, malitia, vel venialis, vel mortali, juxta affectum ipsius voventis.

12. Non est igitur in hoc difficultas, ubi supponimus, esse nos certos de hujusmodi finibus, sed implicata difficultas est, quando dubitamus, Ut ergo clare procedatur, distingue diligenter tria.

Vel enim primo agi potest, quando finis principalis est unicus, & certo malus, vel certo indifferens; dubitatur autem, an hic afficiat rem promissam, an vero ipsum voventem.

Vel secundo, quando finis idem principalis, pari modo, in se unicus certo afficit rem promissam, sed dubium est, an in se sit malus, vel indifferens, an potius sit bonus. Dico (afficit rem promissam) nam si afficit solum voventem, etiam si finis sit certo malus, nec solum dubie malus, vel dubie indifferens, jam diximus num. 11. validum esse votum.

Vel tertio, quando duo sunt fines, à quibus moveri principaliter vovens potuit, alter certo bonus, alter certo malus, vel certo indifferens, sed dubitatur, à quoniam ipse motus ad vovendum fuerit, ab hoc, an ab illo. Petrus verb. grat. certo vovit Visitationem Lauretanæ Virginis, sed dubitat motus ne principaliter fuerit à pietate erga Sanctissimam Virginem, an

à meracuriositate, vel an ab impudico amore puellæ inibi habitantis.

a Sanchez. l. c. n. 28.

13. His distinctis. Dico primo, Sanchez a docere in primo casu valere votum, atque adeo obligare, quia certi sumus de voto, incerti de fine. Sed mihi videtur esse etiam probabile, nequaquam valere. b Ratio est, quia in eo dubio, an finis ille cadat in rem promissam, an potius in ipsum votentem, seu votum, jam dubitatur, an votum habeat bonitatem, quæ est de essentia voti, atque adeo, an ad sit votum. At ad illud, quod dubitatum sit votum, non obligor, quia tunc prævalet mea certa libertas contra votum dubium.

b Cum Tancredi in q. mor. 11. 3. d. 4. q. 14

c Sanchez. ib. c. 6. n. 24.

14. Dico secundo cum eodem Sanchez, e in secundo casu non valere votum Ratio est, quia tunc dubitatur de bonitate rei promissæ, & consequenter dubitatur an bona sit, an mala? At Operari cum hoc dubio, malum est.

Sed quid si in hoc secundo casu dubitetur, an bona sit, an indifferens? Respondeo adhuc non valere, quia in casu hoc dubitatur, an Deus votum hoc acceptaverit, dubitatur enim, an id habuerit essentiam voti, quæ est, esse de re bona.

15. Dico tertio, neque esse validum votum in tertio Casu, idq; satis probabiliter, esto aliqui probabiliter etiam asserant, esse validum.

Ratio nostræ probabiliter est eadem quam modo attulimus; Si enim omnibus diligenter expensis (ut certè à te semper supponimus, hic & in præcedentibus esse expendenda) manet dubium, an motus fueris ad votendum ex hoc bono, vel illo sine non bono, semper remanet dubitatio de constitutivo essentiali ipsius voti; ergo votum erit dubium, ergo non obligans, cum prævaleat certa libertas.

Dices in hoc tertio casu sumus certi de voto, sed incerti, qualisnam finis fuerit adhibitus, ergo prævalet votum. Ita sentire videtur Sanchez d Respondeo. Nego, nos certos esse de voto, quamvis per verba illud exterius fuerit explicatum: cum enim dubitemus, an ejusmodi promissio habeat bonitatem finis, de voti essentia, atque de ejus certitudine dubitamus; prævalet ergo certa nostra libertas: nam verba, illa solum materialiter se habent.

d Sanchez. l. c. 1. 7. n. 28.

Replicas. Nemo præsumitur commisisse delictum, ergo quando est dubium an voveris v. g. Peregrinationem Lauretanam ex fine visendi Amicam; vel visendi Sanctissimam Virginem, præsumeris vovisse ex posteriore hoc fi-

ne, nam secus, peceasses, dum voluisses illam peregrinationem instituire, ut turpem amorem foveres. Ita quis poterit ex illis Sanchez verbis ibi. (us minus delictum præsumitur) argumentari.

Respondeo, nos loqui, quando, omni præsumptione considerata, & omnibus expensis circumstantiis adhuc remanet res dubia, tunc enim dico, in foro conscientie votum esse æstimandum invalidum, quia non ad est certo essentia voti. Esto igitur in foro externo me vire posse ad votum propter dictam, vel quascunque alias præsumptiones, at in interno, cum vere nesciam qualitatem finis, unde & nesciam an commiserim delictum nec ne, sum in eodem foro dubius de essentia voti: ergo, illud exequendi nequaquam Reus.

Cap. eodem 15. §. 4. n. 3. sine. Post illud. Nec Diograta. Adde.

Votum non ludendi, ne fiat iactura rei familiaris, valet a ex Sanchez & merito, quia actus virtutis est, nolle prodigere rem familiarem. a Sanchez. l. 4. n. dical.

Ibidem §. 4. num. 4. sine. Post illud, quod est de c. 7. n. 29. consilio. Adde.

Idem est; (ait Bonacina) si sub conditione sic voveas; si quam ducam, ducam meretricem, vel pauperem; Ratio est, quia, quandoquidem coelibatum non servas, melius est, majorisque charitatis opus, illi, pertuum matrimonium, auxilium impendere.

Cap. 16. §. 1. n. 1. versus initium post illud, non vero diverjam. Adde.

An sint mutata circumstantia in eo, qui vovit castitatem, vel Religionem, si multos, vel aliquos annos vixit uxoratus, disputat amicissimus Tancreda, b an nimis benigne, qui legit, expendat.

Ibid. n. 3. post illud breviter insinuasse. Adde.

An esset votum ingrediendi Religionem in eo, qui ingressus est Novitium, & Religio illi non placuit, tam bene, & clarè docet Sanchez, c ut superfluum omnino judicem hic doctrinam illam extirpare.

Ibidem post paucas lineas post illud, sequenti casus intelligitur. Adde.

4. Sed antea non est omittendum, notare, interdum cessare votum, per illius satisfactionem etiam si voti immemor fueris, vel etiam si satisfacere voto nolueris, id quod breviter sic habet Delugo. d

Si ex voto debeas dare v. g. hoc mense aliquam elemosynam, & immemor voti eam dedisti, satis-

a Sanchez. l. 4. n. dical.

b Sanchez. l. 4. n. dical.

c Sanchez. l. 4. n. dical.

d Sanchez. l. 4. n. dical.

e Sanchez. l. 4. n. dical.

f Sanchez. l. 4. n. dical.

g Sanchez. l. 4. n. dical.

h Sanchez. l. 4. n. dical.

i Sanchez. l. 4. n. dical.

k Sanchez. l. 4. n. dical.

l Sanchez. l. 4. n. dical.

m Sanchez. l. 4. n. dical.

n Sanchez. l. 4. n. dical.

o Sanchez. l. 4. n. dical.

p Sanchez. l. 4. n. dical.

q Sanchez. l. 4. n. dical.

r Sanchez. l. 4. n. dical.

s Sanchez. l. 4. n. dical.

t Sanchez. l. 4. n. dical.

u Sanchez. l. 4. n. dical.

v Sanchez. l. 4. n. dical.

w Sanchez. l. 4. n. dical.

x Sanchez. l. 4. n. dical.

y Sanchez. l. 4. n. dical.

z Sanchez. l. 4. n. dical.

fatisfecisti proculdubio, sicuti si cum voto audient M. ssam, voti immemor eam audisti, ut docet Sanchez. & qui notat idem esse, licet haberes intentionem non satisfaciendi voto per illud opus, nisi forte novo voto te voluisses obligare ad illud opus iterum faciendum. Hæc Delugo.

Quod si quæras hujus doctrinæ rationem: ea est, quia jam nunc est communis sententia, quod qui ex lege debet facere aliquod opus. V. G. Die Dominico interesse facto, si ille interest immemor legis, immo etiam memor, & nolens per illam Missam satisfacere præcepto, adhuc præcepto satisfacit: quia jam ponitur ab illo id, quod lex præcipit, nec enim lex præcipit, & obligat ad ponendū opus eū intentione satisfaciendi legi, sed solum ad ponendū illud opus; Unde sequitur quod si hic intra tempus habile mutet intentionem, seu advertat, jam se satisfecisse, non peccet, non audiendo aliud Sacrum. Ergo idem merito dicimus de voto, quæ est lex privata obligans ex vi Religionis, non vero ex vi justitiæ.

Quod ultimum addo, quia in obligationibus ex justitia, est quæstio inter DD. an quando quis aliquid ex justitia debet, extinguat debitum, si illud solvit immemor eius obligationis, vel si solvit animo donandi: & quidem negat extinguere b Delugo, concedit Baldelli e, quem refert, & sequitur Diana, dat cum nos loquamur de obligatione, quæ non pertinet ad justitiam, jure dicimus hanc nostram, communem esse sententiam. Redeamus nunc ad promissam casus solutionem.

Eodem cap. 16. §. 4. num. 48. sine post illa verba. per alios id commiserit. Adde.

Hanc facultatem, ut etiam dispensandi ad petendum debitum ex superveniente affinitate esse etiam per Bullam notat Thomas Hurtados tr. 12. n. 1193.

Ibidem num. 49. Post illa verba, Sanchez Cas. strop. Pallizar. sic Adde.

Lege Arcanum Tamburinum, qui affert Catalogum votorum, quæ possunt dispensare Mendicantes, quem in lectorum gratiam breviter contractum hic subdo.

Mendicantes, & qui eum ipsis communicent in Privilegiis, possunt in votis Papæ reservatis dispensare, quoties in iisdem possunt Episcopatione alicujus circumstantiæ, unde vere deficiant à rigorosa reservatione. Possunt ergo dispensare.

I. Voto disjunctivo, cujus altera tamen pars reservata est.

II. Voto Castitatis non perpetuo, sed temporalis; At, ad centum annos, judicatur perpetuum.

III. Voto, quo alter conjux absque alterius licentia, vel absque illa, promissit, se non petiturum debitum.

IV. Voto non reservato, in quod Pontifex votum reservatum commutavit.

V. Voto Virginitatis servandæ si fuit solum pro prima vice &c.

VI. Voto, in quo vovens intendit, se solum ad culpam venialem obligare.

VII. Voto de nunquam contrahendo matrimonio.

VIII. Voto non fornicandi, vel non tangendi mulierem.

IX. Voto castitatis emisso ex metu, licet levi, incusso ad votum emittendum.

X. Voto castitatis, ubi dubitatur, an sit validum.

XI. Voto assumendi Ordines Sacros.

XII. Voto expresso promittendi Castitatem.

XIII. Votis diversis ad Castitatem pertinentibus, separatim emissis; &c.

XIV. Voto ingrediendi Religionem non approbatam.

XV. Voto paupertatis, vel obedientiæ in seculo, aut in Religione non approbata.

XVI. Voto ingrediendi Religionem militarem, excepta Hierosolyma; hæc enim est vera Religio, de alijs controvertitur.

XVII. Voto astrictoris Religionis, ut commutetur in votum laxioris.

XVIII. Qualitatibus peregrinandi, ut si pedes vel vovisti, commutetur in equestrem.

XIX. Voto Religionis non perpetuæ V. G. ad duos, vel tres annos: ad centum judicatur perpetuum.

XX. Voto, quo quis promissit perseveraturum, & professurum in Religione. Votum enim Religionis reservatum est illud, quo quis velit legitime ingredi in Novitatum, & sibi sine fraude experiri, secus ex justa causa egredi.

XXI. Executioni in differendo ingressum in Religionem, vel alijs reservatis, dummodo non impediatur totaliter, vel æquivalenter ingressum.

XXII. Votis trium Peregrinationum reservatarum non in eorum locorum devotionem, sed ad alium finem emissis. Ad finem devotio-

486. l. 1.
in Decal. c.
13. n. 10. &
18. & 4.
cap. 13. n.
40.

b De lingo
le. nu. 45.
c Baldelli
tom. 1. lib.
1. d. 25. n.
18. ex L.
Cū ex plu-
ris ff de
solur.
d Dian. p. 3
tr. 15. ref.
44. vide
etiam p. 3.
tr. 6. ref. sol.
50.

nis præsumitur, si de fine alio expresse non cogitetur.

XXIII. Voto non petendi dispensationem ab alio quam à Summo Pontifice.

XXIV. Voto reservato pœnali, & vere conditionali ob conditionem de futuro. Sed ex Afcanio Tamburino loco cit. nondum impleta conditione, at ex me, aliisque ut supra num. 32. vidimus, etiam postea impletam.

Hæc ex Afcanio Tamburino, qui ibidem qu. 9. addit, eum, qui obtinuit à Pontifice voti dispensationem exequendam ab ordinario, voti, inquam, cui valeat Prælati inferior, vel Religiosus dispensare, posse huic gratiæ Pontificis renuntiare, & illam habere à Prælato hujusmodi, vel Religioso. Quod si Pontifex noluit dispensare, non poterit alius inferior, nisi nova superveniente causa ex Sanch. lib. 8. de matr. d. 14. nu. 5.

Cap. 17. §. 2. num. 15. fine. Post illud. Hæc ex Fagundez. Adde.

a Delugo d. 29. de juss. n. 93.

b Sanch. l. 4. in Decal. c. 51. n. 14.

Cui adde a Delugo. Votum (ait) non dat jus ijs, in quorum favorem vota emissa sunt, quando promissio non ipsi, sed soli Deo fit; quo casu, etiam si ipsi præsentati essent, & acceptarent, nullum jus acquirerent, & ipsi inuitis, posset dispensatione, vel communiione tolli illud votum, ut faceret Sanchez b

ADDITIONES AD LIBRUM IV. Decalogi,

Cap. 2. §. 2. num. 14. fine post illud, Dubitandi ratio. Adde,

Confessio mortalium Sacerdotalis à te faciendâ

15. Dixi, à te, nam si, ut fiat à moribundo confessio, tu Sacerdos omittas Sacrum, si tempus aliud non suppetit, te excusari à Sacro, non est dubium ex dictis n. 8. sicuti nec est dubium, te obligari, si tempus supperat.

16. Dixi rursus (mortaliter) nam cum confessio venialium, quo etiam reducuntur mortalia, alias absoluta non sit de præcepto; Missæ autem auditio de præcepto sit, non poterit relinquere Sacrum & festive, ut illa confitearis.

c Suar. to. 3. in 3. d. 88. §. 6. Vess. Septimus Caput.

17. De mortalibus igitur alias non absolutis est questio. Et quidem Suarez c neque confessionem hanc, neque concionem putat, esse excusationem aptam ad omittendum Sacrum Aliam quando occurrit moralis necessitas, ut

quando nunc habetur Confessoris copia, & non habebitur postea, sive quia Confessarius discedet, sive quia pater, vel maritus noluat ut filia, vel uxor: redeat ad Ecclesiam.

18. Sed certe, sicuti Suario assentior de concione (quidquid dicat Angelus a) quia hæc non est admodum necessaria, ita ab eodem discedo, de confessione mortalium in illa necessitate, non quidem unius, vel alterius diei, sed aliquorum, juxta ea, quæ à me alibi b dicta sunt in eo casu, quo quis gravatur peccatis reservatis, nec habet Confessarium potentem ea absolvere.

a Angel. ap. Suar. l. c. 3. c. Ca. i. Merit. comm. §. 6. n. 24. c. Baucii singul. c. 19

Ratio nostræ doctrinæ, quam merito sequitur Bauci, c est, Primo, quia licet per contritionem deleri possit peccatum; id tamen medium est difficile, & ex altera parte diu permanere in inimicitia Dei, valde est periculosum, cum, qui à Dæmone possidetur, facile in alia peccata prolabatur, juxta vulgatum illud S. Gregorij, Peccatum, quod per penitentiam non deluitur, mox suo pondere ad aliud trahit. Secundo, quia DD. pro necessitatibus valde hæc inferioribus excusant à Missæ auditione, ut hæcenus vidimus, ergo non est hæc, de qua nunc loquimur, improbanda. Tertio, ex charitate excusavimus p. 8. puellam ab auditione Sacri, ne adolescens illam videns, peccet, & non excusabimus, ut illa ipsa à se peccatum excutiat, divinamque sibi amicitiam recuperare diu nequaquam differat?

Cap. 3. §. 3. num. 7. fine post illud, Sine necessitate conferas. Adde.

De his duobus dictis fuse Diana p. 10. tr. 14. resol. 21. ad meam sententiam. Loquitur autem ipse de ludente pila, an sic de seffus obligetur jejunare. Scio Januarium p. p. resol. 53. & 54. dicere, se ludo defatigantem, vel pharmacum sine necessitate sumentem in die Jejunij non peccare, non jejunando, etiam si ad finem non jejunandi ea suscipiat; scio, inquam, id, sed certe eius rationes ad libram expensæ probabiles nequaquam apparent.

Cap. 3. §. 1. num. 17. paulo post ab initio. post illud, Hæc illa, Adde.

In eamdem valde propendet Merolla tom. 2. d. 4. cap. 3. nu. 467. qui tamen sic concludit. Hæc omnia dicta sunt, non omnino affirmando, sed potius dubitando.

Eod. cap. 3. §. 1. num. 17. fine post illud, Omnino convincentes. Adde.

Lege item Januarium p. p. ref. 57. contententem solvere argumenta contraria adducta à Merolla

la, atque affirmantem, licite nos infantibus, & infidelibus jubere posse opera servilia die festivo, cujus rationes in eo fundantur, quod ille labor, ut est ab infideli, vel infante, peccaminosus non est, ergo illum ipsi injungere, mihi non est prohibitum.

Eodem cap. 3. §. 2. nu. 5. post illud de quo mox suo loco. Adde.

Diximus nu. 3. de ornatis Templis, sed quid de iisdem ab ornata spoliandis? & hoc abstrahendo ab alia necessitate, ut esset notabilis obligatio statim ornata, carentia eorum, qui possent id efficere die sequenti non festivo &c.

Puto, in hoc casu non posse dari excusationem à cultu sacro, sicuti diximus in casu, quo idem Templum ornatur. Ratio est, quia, ornare ad sacrum cultum aliquo tandem modo propinque pertinet, ut ibidem vidimus. At ornatum auferre, non ita, cum potius id dirigatur ad eos ornatus asserandos, quod factum quid non est.

Cap. 5. §. 3. num. 2. sine post illud Ita in casu nostro &c. Adde. sequentia.

His in prima editione evulgatis, volens quidam meus per familiaris id in praxim deducere, panis uncias ad lancem octo, in aquam infudit, elixavitque, Coctione autem facta, bilancem iterum admovit, comperitque augmentum valde excedens, hoc est, usque ad triginta fere uncias, pulvem illam ascendisse. Bonam ergo partem ejus cum sumplisset, seque illa fere ad satiетatem refectum esse, sensit, siue noluit, siue non valuit ad id, quod reliquum erat comedendum, procedere, dicebatque deinde amicis, *jentare ne hoc est, an plane cenare? Certo Fillinius, & qui cum sequitur Pasqualigus, a dum illam sententiam proferebant, rem experti non erant.* Hæc ille. Quate ejusmodi opinionem vocare probabilem nequaquam audeo. Non quia putem, aquam illam augmenti causam in aliquo commutari per ignem, sed quia non potuit consuetudo, unde totum jentaculi jus habetur, introducere, ut tantum pulvem pro jentaculo absumeres, quanta fere sufficit, si non ad plene nutriendum, certe ad plene satiandum. Introducere vero potuit, biscoctum, panemque in aquam, vel vinum, dum ad te reficis, in fusa (id, quod parvam mutationem affert) comedere.

Huc, quando agimus de quantitate jenta-

culi reduci potest quantitas, quæ in die jejuni sumpta, judicanda sit parva materia? Hanc igitur, vel esse unam, vel alteram unciam ex nonnullorum sententia dixi; nunc confirmo ex meâ quia tam parva quantitas cibi Quadragesimalis (nam de carne mox) non nocet notabiliter jejunio.

Addi Bauci, a & Henriquez b unum ovum, a Bauci in aut parum orizæ cum lacte, vel frustum ca- *select. qu.* sei esse parvam materiam, affirmantque tum, 247. propter hanc parvitatem, tum propter paupertatem, posse concedi oblatum mendicantibus, *b Henrig. l. 2. c. 13. 172* quando alia ij non habent, ut ea comedant in die venito. Hæc ex Bauci. Verum Henriquez propter paupertatem ea concedit, non propter parvitatem. Id autem probabile est, quia aliud non habenti parum oblati videtur esse prædicta quantitas talis cibi, at propter parvitatem, nec unum ovum posse concedi, ex mox dicendis nu. 3. colligetur. Verba autem Henriquez hæc sunt. *Et abet enim paupertas multa Privilegia, & unum ovum, aut parum orizæ cum lacte, vel frustum casei est in his parva materia.* Nota illud in his.

Sed quid de parvitate in esu carnis? Respondeo. Cum hæc sit majoris nutrimenti, quam leviores cibi Quadragesimales, & pro illa adsit aliud præceptum de ea non comedenda tempore jejuniij, parva ejus quantitas judicatur ab Alphonso de Leone, e quam sumere solent coqui, ac Pinterneæ ad prægustandos cibos (qui certe ne venialiter quidem peccant, quando ob necessitatem famulatus, & sui muneri id præstant.) Pasqualigus d autem, lig. mox quem refert, nec refellit Bauci, ait, in esu carniū dimidiam circiter unciam esse parvitatem materiæ.

Quotiam igitur volui ego expendere, quantitas esset ovum unum, atque inveni, illud mediocri magnitudinis, & deducto cortice, tum aqua coctum, seu elixum, tum crūdum, tum tartagine frictum, duarum unciarum pondus attingit, ideo sit, ut quarta pars ovi, vel æqualis illi carnis portio sit in hac re nostra materiæ parvitas judicanda.

ADDITIONES AD SECUNDAM PARTEM Decalogi.

AD LIBRUM QUINTVM.

Cap. 1. §. 4. num. 13. sine. Post illa verba. Velle concedere. Adde.

Quæ-

c Alph. de Leon. & Dian. cit. à Pasqua- muneris id præstant.) Pasqualigus d autem, lig. mox quem refert, nec refellit Bauci, ait, in esu carniū dimidiam circiter unciam esse parvitatem materiæ. c. 49. e Bauci in sing. cas. 287. vers. Petes duo decimo.

æquali. h. jejuni.

h. 106.

Quæres. Volenti rapere bona mea, possum ne licite persuadere, ad mea servanda, ut rapiat ab alio.

Respondeo. Sanchez de hac quæstione docet duo. Primum, id minime licere, quia non licet alteri damnum inferre, illudque consulere, ut meis rebus consulam, adhuc enim consulerem peccatum. Secundum. licere tamen, sic furi persuadere, nulla nominata persona, *Si furari vult, me relinque, multi alij sunt, à quibus furari possis. Tunc enim nullius malum consultatur, sed proprium avertitur.* Hæc Sanchez.

Equidem hoc posterius dictum, quod cum tanta generalitate approbat, approbo & ego, quia cum dicis *multi alij sunt à quibus potes furari, non consulis, ut furatur.*

Sed difficultas est in dicto priore, an scilicet liceat sic dicere, nullum tamen determinando, *Relinque me, & furaris ab alio.* (non dicis, nunc, potes furari, ut modo dicebas: sed, furaris) Quid si, aliquem determinando, sic? *Relinque me, sed furaris à Petro.*

Respondeo, Sanchez l. c. nu. præcedente, videtur inclinare, quod liceat, quando nulla persona determinatur. Sed ipse profecto id nequaquam docet, solum enim ibi ait, licere sic dicere, *Me inopem relinque & furaris ab aliquo divite.* Id quod nos etiam modo concessimus, quia sic minus malum consultatur.

Puto ergo ex dictis, licitum non esse æquale, vel majus persuadere, sive designando personam, sive in genere loquendo, quia tunc semper persuaderes peccatum, nec adesset excusatio derivationis à majori delicto, sed licitum esse persuadere minus modo supra explicato, quia sive personam determines, sive nequaquam, locum habet dicta excusatio, Quando autem dicimus (ab alio determinato, vel indeterminato) semper intellige, ut si possis avertere latronem, solum, indeterminate loquendo, certe non liceat determinate signare personam, ut ex se constat.

Cap. 3. §. 1. num. 6. sine post illud. *Quando aliunde alij possunt.* Adde.

2 Apud Baldi. l. 1. sect. 9. 2.

Immo Doctores a non ignobiles docent, filium, etiam spurium, si nascatur post donationem, bonorum à Patre factam à donatario legitime petere alimenta. Donatario, inquam, nam si bona Patris ad alios pervenerint ex contractu oneroso, id non posse, ijdē notant.

Ibidē n. 7. sine post illud, ut fuso Doctores. Adde.

Cum autem dicimus Patrem non posse de-

negare alimenta filio, intellige, si filius (quicumque ille sit, etiam si is sit legitimus a ex Bonacina) indiget: quando enim non indiget, non obligatur Pater. Id quod etiam docet Molina, Sanchez locis cit. quibus adde Delugo de just. d. 24. à num. 121.

Denique Spurius hæres constitutus à Patre sub conditione si legitimetur à Principe, potest petere hæreditatem, & eam interim possidere, donec impetretur facultas, ut ex Sanch. notat Delugo lib. 3. respon. moral. d. 35. num. 5.

Cap. 3. §. 4. sine post illud. *uxorem expelli.* Adde.

Huc facit sequens dubitatio. Vxor, ex consensu viri, vitam agit extra eius confortium, seque suis laboribus alit; accidit autem, ut vit aliquando ad illam accedat, copulamque extigar, qua habitata; denuo recedit, nec illam accedit, nec illam curat alere, an possit ita uxor, debitum huic viro negare? Respondet Baucini Select. qu. 60. doctiori iudicio se submittere, quia resolutionem hanc se non invenisse, dicit in alio auctore, Respondet, inquam, si uxor est pauper & vit habet unde se, & illam alat, posse negare, donec respiciat vit, alatque uxorem. Ratio est; quia sævitia est causa Divortij: at, quæ major sævitia, quam uxorem non alere cum possit; Neque in hac denegatione requiritur, ait, sententia Judicis, nos enim loquimur in conscientia, foro, pro quo sufficit autoritas propria, ubi factum est verum, & non sequitur scandalum, ut hic certe non sequitur, quia ex communi consensu facta est separatio.

Hæc ex Bauci, unde dici etiam posset non injuste ob uxore negari debitum viro, etiam simul cohabitanti, si eam indigentem vit non alat, cum possit. Hæc enim par est sævitia, ne dicam major.

Insuper contra Sanchez modo citatum dici posset, Plus esse, non alere, cum possis, quam non cohabitare. non alere enim est sævitia, non vero, solum non cohabitare.

Denique posset etiam dici, uxorem posse dictum virum nolentem ipsam alere, domo eijcere, sicuti potest, si ipsi valde sævum se præbeat. (vitato ex aliquo prætextu scandalo si quod est) Non potest enim negari, & durissimum esse inopi uxori, & causam esse discordiarum, ipsam fame contabescere, & præsentem videre maritum potentem, sed nolentem ipsi alimenta præbere. Quæ omnia merito sapientiori iudicio submittantur.

Cap.

Cap. 4. § 2. num. 3. post illud *Donatione pater-
na*. Adde.

Hoc autem querimus, quando filius velit
succedere Patri. Nam si contentus donatis, suc-
cedere hæres nolit, nihil conferre tenetur. So-
lum tunc, si nimis habuit à Patre vivente, pos-
sent alij filij, hoc est, ipsius fratres, agere con-
tra eiusmodi donationem, ut pote in officio sam
& ipse obligaretur ijs Legiti- nam saltem dare,
de qua re agitur in *tr. de Donatione*. Interim le-
ge *Delugo d. 2. 4. de just. n. 197. & Bonac. d. 3. de
contr. q. 6. p. 7. §. unico.*

ibidē n. 4. sine, post illud. *Erst deducenda*. Adde
Quando autem dat liberaliter; cum sponte
dat, videtur dare de suo (cum suo enim quilibet
quemlibet gratificari potest) unde deducenda
non erit, semper intellige, dummodo donatio
non sit eiusmodi, ut præjudicet Legitimæ fi-
liorum aliorum; hæc enim semper filiis debet-
ur; quare si Legitimæ præjudicet, esset eius-
modi donatio, ut modo dixi, tamquam inoffi-
ciosa revocanda.

Dixi (præter alimenta) hæc enim, quam-
vis necessario dentur, tamen videntur expensa
ob bonum ipsius Patris, cui incumbit filium
suum alere, ut pote partem suæ substantiæ. Hæc
autem alimenta largiora potest uni potius,
quam alteri donare Pater (sed sine fraude, qua
Pater velit alios filios depauperare) quia dum
in terminis alimentorum sistat, non est tam ri-
gorose agendum cum Patre suorum bonorum
Domino.

ADDITIONES AD LIBRUM VI.

Decalogi.

Cap. 1. §. 3. num. 13. post illa verba, *aliter u-
niversal ter vidimus*. Adde.

Sed semper ex prædictis Privilegijs, in foro
conscientiæ tantum.

Eodem cap. 1. §. 4. num. 3. sine, post illud *per-
missam crudelitatem*. Adde.

Qui Clericum cum uxore, matre, vel foror-
te, vel propria filia turpiter inventum occidit,
peccat, sed non incidit in excommunicationem.

Cap. si *verop.* quia iustum dolorem compescere,
difficillimum esse, ait Glossa *ibid. V. Turpiter*

Idque recte notat a Layman, at certe is erit Ir-
regularis ex delicto, qui iniuste occidit.

Cap. 2. §. 4. n. 8. sine; post illud. *est Provin-
cialis*. Adde.

Notat autem b Bauci, satis esse, si quis habeat
ab Episcopo facultatem absolvendi ab omni
calu, & censura tali Episcopo reservatis, nec

esse necesse Episcopum dare facultatem ad ab-
ortum specialiter absolvendum, ut ego memi-
ni, me notasse *lib. 3. meth. Confess. cap. 7. n. 8.*

Cap. 3. §. 1. num. 11 sine, post illud, *de Injusto
homicidio*. Adde.

Et recte Henriquez a dicit, circa irregula-
ritatem ex delicto Homicidij voluntarij, cul-
pam debere esse contra iustitiam; idemque cen-
sendum esse de irregularitate ex dicto delicto;
ac de obligatione restitutionis debite ex delicto

*Eodem cap. 3. §. 2. num. 4. velus initium
post illud. Sanguinis effundatur*. Adde.

Legi etiam potest Villaut, b qui probat, hoc
Sacrilgium non subdi excommunicatione la-
tæ, sed ferendæ, (quæ ferti non debet si Homi-
cida dignam peraget poenitentiam.

Cap. 4. §. 1. n. 5. sine. post illud. *videtur pro-
babitor*. Adde.

Dixi *condemnationis* utique ad mortem, nam
alicujus damni V. G. incarcerationis, ve eor, ne
tua actio ex dicto num. 4 sit alquando moralis
caussa: Ipsa enim collocatio cadaveris ante al-
terius domum, est talis, ut ex illa, ut plurimum
sequatur incarceration in habitantis in domo, &
sic inducet obligationem restitutionis damno-
rum ex incarceratione sequentium.

*Eodem cap. 4. §. 3. num. 8. post illud. in omnia
jura defuncti*. Adde.

Aliqua contra prædicta habet Thomas Hur-
tadus. b Illud est favorabile, non obligari quem
piam ad satisfactionem pro Homicidio, nisi pe-
tatur, & nisi petatur intra triginta annos, præ-
scribi actionem, ita, ut non valeat amplius peti.
Excipe in utroq; quando ideo non petitur quia
nō potest, vel quia adest timor aliquis, & similia.

ADDITIONES AD LIBRUM VII,

Decalogi.

Lib. 7. cap. 2. §. 1. num. 8. sine, post illa verba.
fuit Ecclesia violata. Adde.

Idem docet Ascanius Tamburinus d his ver-
bis. Ecclesia, & cœmiteria occulte polluta, quā
do pollutio later, non indigent reconciliatione,
at quando incipit publicari violatio, necesse
est, ut Ecclesia reconcilietur.

Cap. 3. §. 5. num. 23. sine, post illud, *mibi du-
bium non est*. Adde.

Hic insurgit nova quæstio. An possit quis
negare debitum propter scetorem oris sui con-
jugis, hæc enim magna incommoditas est.

Respondeo, non posse, Primo, si scetor non
est magnus. Secundo, si aliquibus remedijs, pu-

a Henrig;
de irreg. c.
3. num. 4.
in gloss. litt.
X.

b Villaut.
decis. 29.
nu. 38.

c Th Hur-
tadus p. 2.
tr. 8. ca. 2.
Res. mor. 13

d Asc.
Tamb. de
jure Abbac
d. 2; q. 11.
n. 8.

a Layman
lib. 1. tr. 5.
p. 2. 5. n. 8.
& apud
Dian. p. 9.
tr. 4. ref. 2.
b Bauci in
sil. qu. 48.
Pars. 6

ta odore apud se, vel conjugem assumpto, vel iterata ablutione vinci illa maleolentia possit. Tertio, si aliquo tempore malus odor, cessante for asse infirmitate, deservat. Possit autem, si foetor est notabiliter gravis, nec ullo modo, vel tempore vinci queat, immo tunc, etiam in separationem totum fieri posse, docet Baucius a de quo casu in terminis à nullo Doctore fuisse disputatum, ibidem affirmat.

a Baucii in
singul. ca-
su.

Ratio allatae doctrinae esse potest; quia in prioribus tribus casibus difficultas non esse tanta, supponitur, quae possit vincere obligationem debiti, quam contrahunt conjuges ex contractu matrimonij. Ac in ultimo casu, cum supponatur magna difficultas, non praesumuntur conjuges ulam matrimonij cum tanta difficultate (quae moralis impossibilitas vocatur à Theologis) promississe.

b Sanchez. l.
9. matr. d.
24. n. 21.
sive a fir.

Confirmatur, quia docet Sanchez, b non tenentur sanum conjugem reddere debitum conjugij, qui incidit in lepra, etiam secluso periculo contagij, quando accessus est satis difficilis, ac moraliter impossibilis ex nausea talis morbi; affertque Cardinalem dicentem, non compelli conjugem ad debitum reddendum, quando ob lepram nimis horror insurgit. Sed eadem nauseamulat in casu, de quo loquimur. Ergo. Quando foetor fuit cognitus ante initium matrimonij, mox dicam.

Quid si conjux maleolens patiatur morale periculum incontinentiae? Respondeo, nec tunc in ultimo casu praedicto obligari conjugem alterum, ad reddendam. Ratio est, quia lex charitatis non obligat cum tanto incommodo proprio, saltem quando necessitas spiritalis proximi non est extrema, nec gravis, quemadmodum non est haec, cum conjux maleolens suis stimulis impuis, possit alijs remedijs occurrere. lege numer. sequentem.

Ibidem num. 24. post illud in utroque conjugum.
Adde.

Uxor semper enitens foetus mortuos, an possit reddere, & petere, & possit quod possit (ut certe potest) an teneatur reddere, d. ferte habes apud Sanchez. l. b. 7. de matr. d. 102. n. 8.

Ibidem eod. in num. 24. sine, post illud. *confutere potest conjux.* Adde.

Quando lepra praesens est matrimonium, & à te sano cognita fuit, tunc ex Sanchez. ibidem debes reddere, quia ejusmodi periculo conjugij morbi consensum legitime praebuisse, & commune est omnibus passionibus, ut si dete-

gatur vitium rei, ita obliget contractus, sicut si vitium abesset; Idem igitur erit in praecedenti casu de oris foetore, si illius conscientia fuisset, nisi sit tantus, sive foetor, sive horror ex lepra, ut physice te inhabilem reddat ad copulam, ut ibidem notavit Sanchez.

Ibid. n. 53. sine, post illud, *carnis asserat rebellionem* Adde.

Iam vero, quamvis haec proprie pertineant ad solutos, sunt tamen, fundamenta universalis, & per diligentem in hoc argumento notanda. Nunc ad rem nostram propius accedamus; formemusque hanc regulam pro conjugatis. nam pro Sponsis diximus n. 16. pro Solutis autem sufficit, quod haecenus, dictum est à n. 48.

Cap. 4. §. 2. num. 4. Ipsum primum verbum dicti numeri Alterum dele & reponere sic. Secunda poena.

Ibidem in fine dicti n. 4. post illud, *transire.* Adde.

Sed occurrit ad huc advertendum Tertium. An scilicet, si sit incestus in aliquo loco casus reservatus, intelligatur ejusmodi esse ille, quo seminante viro, non seminat femina, vel haec feminante, ille nequaquam.

Respondeo. Communiter ab auctoribus a creditur esse reservatus, quia jam copula videtur consummata. Sed Verricelli b putat, non esse censendum reservatum, quia reservatio, (nisi expresse contrarium exprimat) semper intelligitur de completo scelere, at dictum scelus est quidem completa seminatio ex parte illius, qui seminat, non vero completus incestus, quia non concurrit utriusque seminis commixtio, unde oritur affinitas. Haec ille. Sed certe non video quomodo ille non sit completus incestus ex parte feminantis, qui irreverenter per suam completam seminationem se gerit cum consanguinea, vel affine, cur igitur non erit reservatus, si reservatus est incestus absolute, Ille alter qui non seminat, ideo non committit casum reservatum, quia, ex parte sua non est completus incestus. Et licet ad sit in ipso cooperatio cum incestu completo alterius, supponimus tamen esse reservatum incestum, non vero cooperationem ad illum. Quid si sit dubium, an ille alter seminaverit, Respondeo multo magis erit reservatus ut ex se pater, immo idem Verricelli in hoc nobiscum sentit ex eo principio; quia praesumptio semper est, quod uterque seminaverit. *autem*

autem externus, & internus non discrepant, nisi quando contraria veritas certa est, non vero quando est dubia ex Menochio, a Molina, b Sanchez. c

Cap. 5. §. 3. n. 4. fine, post illud. *sangemus. c. 6. §. 2. n. 9.* Adde.

Quid si quis vi violavit, sed nunc non habet unde resarciat, nec alio modo possit resarcire, nisi eam ducendo, obligabitur ne illam ducere? Respondeo, ad id obligari per se docet Delugo, d quem vide.

Eodem cap. 5. §. 3. n. 4. 6. post illud. *ex, hoc capite violatorem.* Adde.

Et Bossius e quidem nunquam hanc excusationem esse legitimam, pluribus probare contendit. Si tamen in raro casu deceptionis.

ADDITIONES AD LIBRUM VIII. Decalogi.

IN TRACTATU PRIMO NIHIL AD-DITVM EST.

IN TRACTATU II.

Tr. 2. c. 9. §. 2. dele illa verba sparsim posita in dicto §. 2. *Substituuntur, condemnantur, creduntur, excusantur.* & reponc.

Sufficiunt, Vtuntor, Condemnantor, Creduntor, Excusantor.

IN TRACTATU III.

Tr. 3. cap. 5. §. 1. num. 12. fine, post illa verba *aliquid accipere.* Adde.

Et universaliter damnum alteri in ferens sine mortali, ad restitutionem non teneri, notat Januarius. f

Ibidem cap. 5. §. 2. num. 5. post illud. *distinctis explicabimus.* Adde.

Lege Molinam, g lege item Delugo. h qui bene notat, has differentias parum conferre ad conscientia forum, in cuius explicatione nostra solum desudat industria.

Ibidem c. 6. §. 2. n. 6. versus finem, post illud. *Cum res ipsa traditur.* Adde.

Atque ex dictis vides, regulariter contractus innominatos solere esse pacta nuda, ut notat recte Delugo. i

Ibidem c. 7. §. 7. n. 27. fine, post illud. *quod alij communiter faciunt.* Adde.

Idiotæ satis est, habere animum faciendi, quod alij probi, & docti faciunt, ut notant alii qui & recte k

Ibidem. c. 7. §. 11. n. 1. post illud. *ne in obolo quidem decipere* Adde,

Dixi (Communter,) nam novissime Jo Ex-cobar Corro in tractatibus selectissimis. 1 de utroque foro ar. 5. in calce artic. n. 36. sic habet Constantiter asserimus, hanc propositionem probabilem esse, Leges civiles & Pontificia, quæ sustinent contractus emptionis, & Venditionis, locationis, & conductionis, & similes (idest similes emptioni &c. non vero alios v. gr. Dotis, solutionis legati, census &c. etiam si in pretio, mercedeque, intellige vulgari, non legitimo, hic enim legitimus, ut superius vidimus, ne in obolo quidem præteriri potest) etiam si, inquam interveniat læsio infra, vel supra justum pretium, dummodo dimidium non excedat, justæ sunt, & acceptæ prout debent, nempe deficiente omni dolo, fraude, & falsa asseveratione, etiam procedunt in foro conscientia, & venditor pro maiori, & emptor pro minori iusti pretij, cum his conditionibus tutus manet in utroque foro, modo noscat contrahens pretium: id quod dicitur pro pueris, mulieribus, rusticis, si forte vel ob levitatem, vel ob inscitiam involuntarie agant &c. Hæc ex illo, qui prædictam doctrinam fusissime probat duodecim argumentis. quorum præcipua sunt, tum quia leges, tum civiles, tum Pontificia ita positive disponunt, nec solum permissive, tum quia Princeps potest transferre dominium rerum in alterum, tum quia conventiones, & pacta sine fraude inita servari in conscientia debent. &c.

Ibid. cap. 7. §. 11. n. 3. post illud. *Et deinde alteri donat, vel contra.* Adde.

Quando quis obligat operam suam singulis. V. G. eunti Romam, ut hic tuas litteras ferat, an possit alterum tantum accipere à me, si eodem unico labore meas ferat, lege apud a Lessium affirmantem, quia, inquit, an mea, an tua, an alterius causa eat, non minuit æstimationem operæ respectu singulorum. Sic si medicus uno eodemque suffitu, seu balneo tres infirmos curare possit, tria integra stipendia juste perciperet. Parique modo Equum, qui redire debet Romam ita tibi possem ad eundem locum locare, ac si pro te tantum redeat, quæ sunt exempla eiusdem Lessij,

Dixi (in solidum) nam si obligatio fieret singulis pro sua parte, alia esset ratio. V. G. Ordinarius ferens litteras, non potest recipere integrum stipendium à singulis, quia in Nuntio Ordinario, contribuere quilibet ex sua parte, & non integre intendit, ad con-

a Menoch.
l. 4. tra. 33
n. 62.
b Mol. 10.
l. 1. d. 197.
c Saurh.
in sum. l. 1.
n. 10, n. 13.
d Delugo
lib. 6. resp.
dub. 29.
e Boss. de
iust. ma-
tr. l. 2. nu.
61.

Baudi de
inf. resp. ca.
43.
Vernicelli
r. 4. q. 37.
num. 76.

f Januar.
pp. resp. 10
g Mol. l. 1.
d. 259.
h Delugo
de iust. d.
21. nu. 10.
i Delugo
d. 22. de
iustis.

k Verni-
calli r. 3.
q. moral.
11. V. Prov
3.

a Lessius
l. 2. c. 24.
dub. 5. n.
28.

stituendum scilicet unum integrum salarium.

Pari modo quia una Peregrinatio V. G. vel una Missa, vel unica oratio uni promissa pro illo uno tantum valeat, non potest alteri eandem promittere. Vide eundem Lessium.

An idem sit dicendum de Commissariis, aliisque Ministris, qui uno die expediunt negotia multorum, multorumque ipsorum stipendia accipiunt, vide apud eundem Lessium

a *Less. ibid.* a qui concedit, quando aliud Magistratus, seu Princeps non taxaverit, & æqua utilitas habeatur à negotiantibus. Lessium sequitur b Bauci.

b Bauci in *ibid. cap. 7. §. 11. n. 44. fine, post illud. Pre-* sing. cas. *tium pro re erepta* Adde.

73 & cas. *Quod si nullus damnum sensit ex tua hac* 262. ubi *expensione bona fide facta, & ex illa locu-* de salario *pletior nequaquam est redditus, ad nihil te ob-* Commis- *ligat merito Delugo.* sar.

c *Delug. d. ibid. cap. 8. §. 3. n. 10. fine, post illud, quod* 28. de iust. *non est in alijs contractibus* Adde. nu. 6.

Illud recte notat Pasqualigus, creditorem acceptantem solutionem partis debiti ceteri, liberate debitorem à mora, sibi enim, eam partem acceptando, præiudicat nam, dum partem acceptat, videtur implicite pœnam moræ, & quodcumque interesse ratione moræ habitum remittere.

Ibid. cap. 8. §. 5. n. 19. ipso initio dicti numeri, post illud. Pesse concedi Adde.

Si vera esset doctrina numeri secundi habitenus expensa.

IN TRACTATU IV.

Tr. 4. cap. 1. §. 1. num. 2. post illa verba, qui finis eras pauperis Adde.

Cui autem sint restituenda, alijsne pauperibus veris, an ipsi Domino, qui illam est largitus, vide late apud Meroll. a Et Sotus quidem, quem sequitur Diana, eputat, Domino, qui dedit, Medina, & Navarrus, pauperibus.

d *Meroll. Tr. 1. d. 1. ca. 2. à nu. 256.*

e *Dian. p. 8. r. 6. ref. 109.*

f *Pasqual. sent. 4. qu. 792.*

Ibid. num. 3. fine; post illa verba Eleemosyna notabilis quantitatis. Adde.

In hoc denique puncto Pasqualigus facit, hanc accipientem eleemosynam, prætextu paupertatis, nec in magnis, nec in parvis eleemosynis teneri ad restitutionem (peccare ubi est gravitas materiæ, non credo, negari posse, nec à Pasqualigo, nec ab alijs.) Ratio est, inquit, quia finis Principalis semper adest, nempe amor pietatis, & Dei. Multo magis, quia ju-

ris consulti, quos apud eundem autorem videre poteris, docent facta per errorem non retractari, quando subest causa pietatis, Sed certe non ista sententia saltem tutior est, & consulenda.

Ibid. cap. 1. §. 3. num. 14. Initio post illa verba. applicantur Esjeo. Adde.

An ante sententiam, vel post illam, tu consideras, ubi videris Petrum à Navarra, lib. 4. de rest. cap. 2. n. 8. & L. si vacantia de bonis vacantibus lib. 10. vel sive per leges.

Ibid. num. 28. fine post illud in ijs fuerit dictior. Adde.

Si inveniatur appropriata per Bullam Compositionis, idem esse tenendum, & consulendum, sed probabilitate non carere, quod possint retineri, saltem donec accedat Iudicis sententia, docet Castropalaus: aliud benigne dicam in Tractatu de Bulla Cruciatæ c. 18. à n. 9.

Ibid. n. 31. fine post illud. fore hic resolvendum Adde.

Quod si teneas, hæc deberi pauperibus, sicut debentur (quando nescitur Dominus) habitata ex delicto, jam potes confugere ad Bullæ compositionem, ut colligitur ex dictis n. 14.

Ibid. cap. 1. §. 5. n. 2. verus finem numeri, illud. si ad si. proportionata causa. Corrige, si ab si proportionata causa.

Ibid. cap. 1. §. 9. num. 5. fine, post illud. bona fide acquisitum. Adde.

Vide Dianam par. 5. r. 14. ref. 57. & ex Calestino, & Delugo. d. 21. de iust. num. 12.

Ibid. num. 6. fine, post illud, Vide ipsum latius. Adde.

Hæc duo proxime dicta sic approbat S. b. Qui falso testimonio scienter convicit alium in via periculum, tenetur etiam cum sua vita periculo eum liberare, quod si sine culpa fecit, debet retractare, si possit sine magno suo periculo.

Ibid. num. 10. initio, post illud subit vicem perfecta solutionis Adde.

Et hanc sententiam mordicus tuetur, & probare contendit Thomas Huitad. p. 2. mor. r. 8. cap. 4. ref. 35. n. 433.

Ibid. cap. 2. §. 1. n. 2. fine, post illud, & pœna ordinaris homicidij. Adde.

Dixi modo (quam similitudinem cognoscebat Petrus) nam secus excusabitur mandans adeoque non erit irregularis, ut decrevit Sacra Congregatio apud Dianam, c. 6. & ego dixi in Superioribus.

ADDI-

ADDITIONES AD LIBRUM IX.
Decalogi.

Lib. 9. capite secundo paragrapho I. numero 7. sine, post illud, Consideravit pluribus Sanchez. Adde.

Et quo ad Jus Hispanicum, ut etiam, quoad multa, quæ in toto hoc §. sunt à nobis disputata, vide Th. Hurtaum, nec omittatur Castropalaus, b qui confirmat, quod ego modo dixi, nullam scilicet esse legem, quæ irritet translationem dominij munerum Judici donatorum, additque, irritationem actus, & translationem dominij, nunquam esse inducendam, nisi legibus fuerit manifestissime expressa.

Ibidem cap. 3 § 6. n. 1. illud, Dixi (per se) non lateraliter peccabis. Corrige.

versus finem, post illa Verba, quasi necessario consequuntur. Adde.

Idem videtur dicendum de quodam, quem valde delectabat odor (an foetor?) Spermatis quamvis, ut dicebat, ad aliud pravam obiectum nullatenus animum intenderet. Idem, inquam, videtur. Illa enim delectatio de re tam proxime obiecto periculoso conjuncta, si serio à non uxorato suscipiatur, vel signum est affectus pravi, vel certe grave periculum affert in turpem affectum incidendi.

Ibidem capite tertio, numero sexto, versus finem, post illud, Hac Hurtaum, sane probabiliter. Adde.

Idem esse in tactibus ex se honestis, verbi gratia, osculo more patriæ, sed inhonesto tantum ex pravo affectu colligitur ex dictis.

ADDITIONES AD LIBRUM X.
Decalogi.

Libro decimo, capite primo, numero octavo.

FINIS ADDITIONVM DECALOGI.

SI HONOR DEO, B. VIRGINI, SANCTOQUE V. A. LOYSE
GONZAGÆ PATRONO MEO.

SEQUITUR AMICE LECTOR, QUOD NOTANDUM RATUS, INDEX CAPITUM & PARAGRAPHORUM DE SACRAMENTIS, CUI INSERTUS QUOQUE EST, POST CASUS RESERVATOS INDEX SIMILITER CAPITUM & PARAGRAPHORUM DE BULLA CRUCIATA, DE EJUSDEM VERO INDICE RERUM NOTAVIMUS ALIBI ANTE INDICEM RERUM DE SACRAMENTIS.